KILTUNNEL

Jaarstukken 2022

KILTUNNEL

jaarstukken

Exploitatiejaar 2022

KILTUNNEL

Inhoud

Leeswijzer **4**
1. Directieverslag **4**
1.1. Inleiding **4**
1.2. Verkeersaanbod **4**
1.3. Renovatie **5**
1.4. Bedrijfsvoering **6**
1.5. Resultaten en financiering **7**
1.6. Bereikbaarheid Hoeksche Waard **7**
1.7. Risico's **8**
2. Jaarverslag **9**
2.1. Programmaverantwoording **9**
2.1.1. Wat is bereikt? 9
2.1.2. Wat is er voor gedaan? 11
2.1.3. COVID-19 14
2.1.4. Wat heeft het gekost ? 14
2.1.5. Overzicht van algemene dekkingsmiddelen 15
2.2. Paragrafen **16**
2.2.1. Kengetallen, weerstandsvermogen en risicobeheersing 16
2.2.2. Onderhoud kapitaalgoederen 20
2.2.3. Financiering 21
2.2.4. Bedrijfsvoering 23
2.2.5. Verbonden partijen 28
2.2.6. Lokale heffingen 28
2.2.7. Grondbeleid 28
2.2.8. Openbaarheid 29
3. Jaarrekening **30**
3.1. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling **30**
3.2. Overzicht van baten en lasten **32**
3.3. Toelichting op het overzicht van baten en lasten **33**
3.3.1. Overzicht van incidentele baten en lasten 34
3.3.2. Overzicht aanwendingen onvoorzien 34
3.3.3. Overzicht van structurele mutaties in de reserve 34
3.3.4. Rechtmatigheidsanalyse 34
3.3.5. Wet normering topinkomens 35
3.4. Balans per 31 december **36**
3.5. Toelichting op de balans **37**
3.6. Taakvelden **41**
3.7. EMU-Saldo **42**
4. Controleverklaring accountant **43**
5. Vaststelling **50**

Leeswijzer

Voor u liggen de jaarstukken over het verantwoordingsjaar 2022.
De jaarstukken bestaan uit het directieverslag, het jaarverslag, de jaarrekening en de bijlagen.
In het directieverslag worden de ontwikkelingen in het verantwoordingsjaar behandeld. Het jaarverslag bestaat conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) uit de programmaverantwoording en de financiële paragrafen. Ten slotte worden in de jaarrekening het overzicht van baten en lasten, de balans en de toelichting daarop gegeven.

Het jaar 2022 wordt gebruikt als proefjaar voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. In de jaarstukken vindt u dit op twee plekken terug. In hoofdstuk 3 hebben wij de rechtmatigheidsverklaring opgenomen en in de paragraaf bedrijfsvoering wordt een nadere toelichting gegeven op de rechtmatigheidsverklaring.

1. Directieverslag

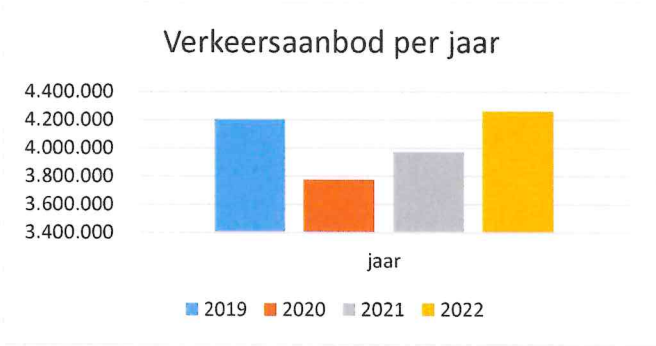
1.1. Inleiding

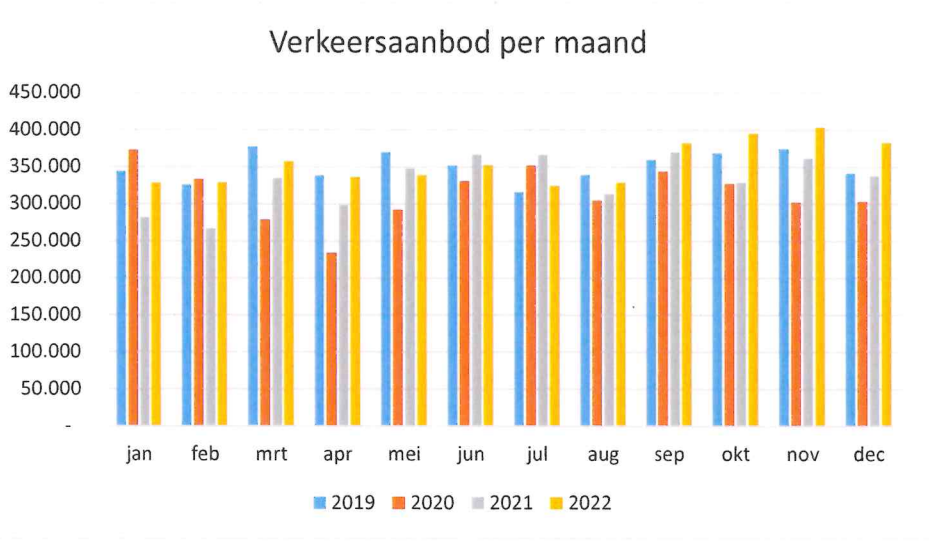
Hierbij treft u het jaarverslag 2022 van Gemeenschappelijke regeling Wegschap Tunnel Dordtse Kil. In 2022 is de renovatie van de tunnel afgerond, wat op 15 oktober gevierd is met een succesvolle open dag. Daarnaast is het verkeersaanbod weer op het niveau van voor Corona. Door de uitbreiding van het aantal tolstraten kan dit verkeersaanbod tevens sneller dan voorheen afgehandeld worden.

1.2. Verkeersaanbod

Het verkeersaanbod heeft zich in het afgelopen jaar hersteld na corona. Dit betekent dat het verkeersaanbod bijna 13% boven begroting ligt en daarmee op het niveau is van 2019, namelijk 4,3 (2019: 4,2) miljoen voertuigen per jaar.

De verwachting is dat komende jaren een verdere groei zal laten zien in het verkeersaanbod. Na de renovatie kan dit extra aanbod door uitbreiding van het aantal tolstraten ook verwerkt worden.

1.3. Renovatie

In 2022 is de renovatie van de tunnel afgerond. Enkele hoogtepunten van de renovatie zijn:

- Renovatie dienstgebouw gestart week 1;
- 4 april een GO gegeven op de tunnelombouw;
- 29 april de verhuizing naar ons nieuwe kantoorgebouw;
- 1 mei het nieuwe tolplein is operationeel;
- De week van de oplevering begin oktober 2022: open dag, informatiedag voor gemeenteraden en provinciale staten;
- De ingebruikname van onze zonnepanelen die op zonnige dagen 80KW aan energie leveren ten behoeve van de tunnel.

In 2023 zal het fietstracé wat aansluit op de N217 gerealiseerd worden. Naar verwachting is dit klaar voor de renovatie van de Heinenoordtunnel aanvangt. Na de realisatie van dit fietstracé is de tunnel en bijbehorende infrastructuur weer geheel in topconditie. Vanaf 2023 wordt vooral gefocust op een juiste vorm van onderhoud en instandhouding van de tunnel en infrastructuur.

Duurzaamheid

Gedurende de renovatie zijn wij continu bezig geweest om duurzaamheid een plek te geven, de gehele renovatie is derhalve uitgevoerd met de gedachte aan duurzaamheid.

Dat heeft zich uitbetaald in het hoogst haalbare energielabel van het kantoorgebouw A+++++ (5+).

Daarnaast is ingezet op een duurzame werkplek van de medewerkers, door te zorgen dat de werkplek van de tolbeambten zo optimaal mogelijk is en tevens wordt gezorgd voor een schonere lucht door ionen techniek, waardoor per saldo meer fijnstof afgebroken word dan er wordt uitgestoten door verkeer rondom het tolplein.

1.4. Bedrijfsvoering

In 2023 en komende jaren zal een aantal personen met pensioen gaan of de AOW gerechtigde leeftijd bereiken. Gestreefd wordt naar tijdige opvolging en overdracht, waardoor de kennis over het primaire proces gewaarborgd blijft.

Rechtmatigheidsverklaring
Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

1.5. Resultaten en financiering

Het resultaat over 2022 bedraagt € 4,6 mln. Dit resultaat is hoger dan begroot doordat het verkeersaanbod zich sneller heeft hersteld dan verwacht, hierdoor is het resultaat ruim € 9 ton hoger dan begroot (€ 3,4 mln.). Het restant van € 0,4 mln. wordt verklaard door Compensatie gederfde inkomsten Covid-19 € 0,2 mln. en hogere tolvergoedingen door Rijkswaterstaat € 0,1 mln. en lagere lasten.
Het resultaat was hoger dan voorgaande en komende jaren, immers de kapitaallasten zijn flink lager doordat:

- afschrijvingen pas genomen worden in het jaar na realisatie, dat betekent vanaf 2023 een hogere last ten opzichte van 2022 ad € 2,3 mln.
- rentelasten hoger worden als gevolg van de financiering van de renovatie ad € 0,2 mln.

Het moment van renoveren had achteraf gezien niet beter gekund. Financieringen zijn aangetrokken op vrijwel het laagste punt in afgelopen jaren. Daarentegen is de aflossingstermijn van financieringen korter dan het gebruik van de activa. Dat betekent dat de leningportefeuille rond 2027 deels geherfinancierd moet worden.

1.6. Bereikbaarheid Hoeksche Waard

Door de renovatie van de Kiltunnel, kan deze een stabiele bereikbaarheidsrol van de Hoeksche Waard vervullen. Mede door het groot onderhoud, van de Heinenoordtunnel en de Haringvlietbrug, dat de komende jaren aan de andere zijde van de Hoeksche Waard gaat plaatsvinden.

1.7. Risico's

De grootste risico's de komende jaren voor de Kiltunnel zijn naar onze mening:

- personeelsbeleid. Behouden en aantrekken van de juiste personen.
- verminderd verkeersaanbod, zoals bijvoorbeeld afgelopen jaren door een pandemie. Een lager verkeersaanbod heeft immers direct effect op de opbrengsten die gerealiseerd worden;
- herfinanciering vanaf 2027. De huidige leningen zijn tegen historisch lage rentes aangetrokken. De rente bij herfinanciering zal waarschijnlijk hoger zijn dan de huidige rente, welke een direct effect heeft op het resultaat.
- de kabinetsplannen inzake Betalen naar Gebruik voor alle automobiliteit ('rekeningrijden'), afhankelijk van de gekozen uitwerking van de kabinetsplannen kan de operatie voor de tunnel eindigen of in een andere vorm voortzetten;

2. Jaarverslag

2.1. Programmaverantwoording

Het programma van het wegschap is het beheren en exploiteren van de tunnel en de daarop aansluitende wegen en deze tunnel tegen betaling van tolgeld beschikbaar te stellen voor gemotoriseerde verkeersdeelnemers. Voetgangers, (brom)fietsers en brommobielen maken gratis gebruik van de langzaam verkeer strook. Het berekenen van tolgelden dient te geschieden tegen zodanige bedragen dat een rendabele exploitatie van de tunnel gewaarborgd wordt zoals is vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling voor het Wegschap Tunnel Dordtse Kil. Daarbij zet het wegschap zich in voor het in stand houden van een veilige tunnel met aansluitende wegen. Het streven is de toltarieven constant en zo laag mogelijk te houden.

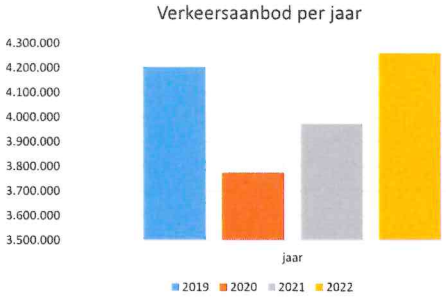
Functieverlies van de installaties moet voorkomen worden. Functieverlies kan immers leiden tot onveilige situaties voor het wegverkeer of voor de medewerkers. Functieverlies kan ook optreden in installaties op het tolplein. In dat geval zou het voor kunnen komen dat er tijdelijk geen tolgeld geïncasseerd kan worden.

In de navolgende paragrafen wordt ingegaan op drie vragen: wat is bereikt, wat is ervoor gedaan en wat heeft het gekost?

2.1.1. Wat is bereikt?

Beschikbaarheid tunnel

De Kiltunnel is de meest voor de hand liggende ontsluiting voor voornamelijk het oostelijk deel van de Hoeksche Waard en tevens de enige oost-west verbinding van en naar de Hoeksche Waard. Gezien de ontwikkeling van de verkeersdruk in de voorbije jaren, was de Kiltunnel steeds meer een goed alternatief voor het drukker wordende hoofdwegennet.
Na een dip in 2020 en 2021 als gevolg van het COVID-19 virus, is 2022 een jaar waarin de vervoersbewegingen weer op het niveau van 2019 zijn. In 2022 zijn er 4.260.352 voertuigen gepasseerd tegenover 4.202.829 in 2019.

Sluiten van de tunnel heeft direct invloed op het zakelijk verkeer en woon-werkverkeer. Hoge beschikbaarheid van de tunnel, waarbij de veiligheid is gewaarborgd, is daarom van groot belang. Daarnaast heeft het beschikbaarheidspercentage direct invloed op de tolopbrengsten.
Uitval van (veiligheids-)installaties en deformatie van civiele constructies kan leiden tot het sluiten van de tunnel voor het wegverkeer. Uitval en deformaties waren door de renovatie in 2022 niet uit te sluiten. Uiteraard is getracht de overlast tot een minimum te beperken. Deze aanpak heeft geleid tot 3 weekendsluitingen, waarbij de tunnel steeds weer eerder open kon dan vooraf gepland. Van januari tot en met juli is de tunnel om en om open geweest, waarbij verkeer tegengesteld door 1 buis reed. Voor de hulpdiensten en de bus is de tunnel ook tijdens de sluitingen beschikbaar geweest.

Verder voldoen de (veiligheids-)installaties ten aanzien van kwaliteit en functionaliteit aan het wettelijk kader. Door de veiligheidsbeambte wordt jaarlijks de functionaliteit en de kwaliteit van deze installaties getoetst. De resultaten hiervan worden door de veiligheidsbeambte verwoord in zijn jaarverslag.

Incidenten zoals afgevallen lading, stilstand en pech hebben evenmin geleid tot het, voor korte of langere tijd, sluiten van de tunnel. Tijdig en juist handelen van tolbeambten bij (dreigende) incidenten heeft er toe bijgedragen dat de omvang van deze incidenten - waarbij verkeersdeelnemers zijn betrokken - zo beperkt als mogelijk zijn gebleven.
Als gevolg van incidenten of onderhoudswerkzaamheden in of nabij de Heinenoordtunnel, de Haringvlietbrug of Rijksweg A29 is de tunnel meer dan 16 maal in één of twee richtingen voor korte of langere tijd gratis geweest.

Beschikbaarheid tolplein
Evident is dat al het wegverkeer wat gebruik maakt van de tunnel ook gebruik moet maken van het tolplein. Het is daarom van belang dat het tolplein, eventueel onbetaald, beschikbaar blijft voor het wegverkeer.
In 2022 zijn in het kader van de renovatie vele werken verzet op of nabij het tolplein. Hiervoor werden in het ene geval tolstraten afgesloten en in het andere geval werd het verkeer op het tolplein omgeleid via de tegenovergestelde rijrichting (tegenverkeer). Omdat het niet mogelijk is om tolgelden te verrekenen in tegenverkeersituatie kon in voorkomende gevallen het wegverkeer gratis gebruik maken van de tunnel.
Behoudens bovengenoemde 3 weekendafsluitingen bleef het tolplein beschikbaar voor het wegverkeer.

Tolgelden
Voor het berekenen van tolgelden wordt gebruik gemaakt van op maat gemaakte tolinstallaties, waarvan de basis is gelegd in de jaren negentig. Inmiddels is de 5^{e} generatie van dit systeem in gebruik genomen. Het systeem registreert en digitaliseert alle passages en genereert vervolgens alle benodigde overzichten, afrekenstaten, diverse journaals en facturen in verschillende formats. Gegevens uit de tolcentrale worden geïmporteerd in de financiële administratie.
Uitval van dit systeem heeft uiteraard direct gevolgen voor de juistheid en volledigheid van de gegevens. In 2022 zijn er geen verstoringen opgetreden waardoor er data verloren zijn gegaan. Het tolsysteem geeft dan ook over het verantwoordingsjaar een volledig en getrouw beeld van passages en de daarbij behorende tolopbrengsten.
Als gevolg van de renovatiewerkzaamheden kon het verkeer in enkele gevallen gratis gebruik maken van de tunnel (zie ook “Beschikbaarheid tolplein”).

Tunnelveiligheid
De tolbeambten zijn niet alleen verantwoordelijk voor het afrekenen van tolgelden maar zij hebben ook tot taak toe te zien op de verkeersveiligheid in de tunnel. Uitval van meerdere tolbeambten kan er uiteindelijk toe leiden dat er geen tolgeld kan worden afgerekend en het toezicht op de verkeersveiligheid in het geding komt. In het kader van de COVID-19 is in eerdere jaren, onder meer in overleg met de veiligheidsregio, het protocol crisisbedrijf opgesteld.
In het verantwoordingsjaar is geen sprake geweest van zodanige uitval van tolbeambten dat het afrekenen van tolgelden en/of het toezicht op de verkeersveiligheid in het geding is geweest.

Renovatie
Inmiddels zijn de renovatiewerkzaamheden bijna afgerond. De bouwwerkzaamheden aan het nieuwe tolplein, kantoor en aangesloten bouwwerken zijn afgerond. Op 15 oktober, tijdens het opleverweekend, is de afronding van de renovatie gevierd.
Komend jaar zal in het teken staan van de punten op de i zetten en plannen maken voor het onderhoud van de tunnel.

Fietspad Hoeksche Waard
In het kader van bereikbaarheid tijdens de renovatie van de Heinenoordtunnel en het promoten van het fietsverkeer, heeft het bestuur in 2021 toegezegd een nieuw te realiseren fietspad in de Hoeksche Waard (vanaf de rotonde tot aan de Havelaar) voor haar rekening te nemen. In 2021 is veel afstemming geweest met de provincie en gemeente om te komen tot een gezamenlijk gedragen ontwerp. In december 2021 is een aanvang gemaakt met het definitieve ontwerp. In 2022 is opdracht gegeven voor realisatie. De realisatie vindt in 2023 plaats.

Herinrichting rotonde
De rotonde tussen de Nieuw Bonaventuurseweg en de Maasdamseweg is gereconstrueerd. Naast de eerder gedane toezegging van € 571.000 is door het bestuur besloten een aanvullende bijdrage te doen ad € 790.000 zijnde het bedrag van de tegemoetkoming inkomstenderving 2020, welke door het ministerie van Binnenlandse Zaken is uitgekeerd.

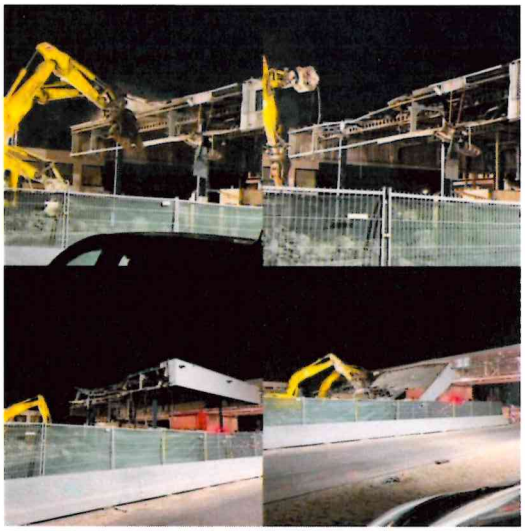
Exploitatiebijdrage
Voor de financiering van de renovatie is een door het bestuur goedgekeurd financieringsplan vastgesteld. Bij het opstellen van dit financieringsplan is rekening gehouden met de wensen van de bestuurders om de exploitatiebijdrage terug te dringen. In het verantwoordingsjaar is deze bijdrage net als vorig jaar € 50.000,-.

Exploitatiekosten
Alle inspanningen worden gefinancierd uit tolopbrengsten en de bijdrage van de garanten. Ondanks dat alle inkopen meer geld kostten, is de noodzaak niet aanwezig geweest om een beroep te doen op de garanten voor een hogere bijdrage. Evenmin zijn de toltarieven, welke al vele jaren onveranderd zijn, geïndexeerd.

2.1.2. <u>Wat is er voor gedaan?</u>
Inleiding
Adequaat onderhoud en vervangingsonderhoud is de basis voor het voorkomen van (structureel) functieverlies aan (tunnel)technische en verkeerstechnische installaties. Ondanks de onder handen zijnde renovatiewerkzaamheden is aan deze installaties onderhoud uitgevoerd. Voorts is onderhoud gepleegd aan de civiele constructies. Eveneens bestaat er een strak onderhoudsregime voor de tolsystemen en de ICT-omgeving. Immers uitval aan deze systemen betekent dat er geen tolgelden kunnen worden verrekend.

Renovatie

Ondanks alle onderhoudsinspanningen bereiken installaties of onderdelen van installaties na circa 20 jaar een moment van einde levensduur. Ook aan civiele constructies, die gerealiseerd worden voor een levensduur van vele decennia, dienen minimaal elke 40 jaar ingrijpend te worden gerenoveerd. Hiervoor zijn in 2019 projectspecificaties opgesteld.
In het verantwoordingsjaar is de renovatie afgerond. In 2023 zullen de punten op de i gezet worden.
Daarnaast zal planvorming worden gestart voor de instandhouding van de tunnel na de renovatie.

Tunnel

Voor een veilig gebruik van de tunnel zijn noodzakelijkerwijs jaarlijks terugkerende onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd aan onder meer technische installaties. Eveneens zijn storingen en defecten verholpen.

Buitengebied

Toegangswegen naar de tunnel, inclusief de bermen, behoren eveneens tot het areaal. Evident dat een slechte staat van onderhoud een negatieve invloed heeft op de verkeersveiligheid. Ook hiervoor is onderhoud noodzakelijk. Evenals in andere jaren is onderhoud gepleegd aan asfaltverharding, rioleringssystemen, drainagesystemen, houtopstanden en andere begroeiingen.

Tolplein en ICT-omgeving
Om het juist verwerken en registreren van passages te borgen is ook aan de tolsystemen periodiek en incidenteel onderhoud en controles uitgevoerd, waarbij tevens defecte onderdelen van het systeem zijn vervangen.
De tolcentrale functioneert in een ICT-omgeving waar ook de kantoorautomatisering is ondergebracht. Met de data die in de tolcentrale worden beheerd alsmede de data met betrekking tot de kantoorautomatisering dient zorgvuldig te worden omgegaan. Voor de gehele ICT-omgeving worden maandelijks onderhoudswerkzaamheden, controles en updates uitgevoerd.
Om alle data veilig te stellen wordt er gebruikt gemaakt van twee online back-up servers die zijn geïnstalleerd op fysiek een andere ruimte dan de primaire server. Voorts wordt er gebruikt gemaakt van een back-up server op afstand die driemaal daags een back-up maakt. Onder meer voor deze server is er in 2021 een nieuwe glasvezel aansluiting gerealiseerd waardoor de functionaliteit beter geborgd is dan tot nog toe het geval was.

Kantoor en overige gebouwen
Ook binnen de kantooromgeving zijn onderhouds- en zo nodig herstelwerkzaamheden noodzakelijk. Zo is er periodiek onderhoud uitgevoerd aan onder andere de luchtbehandelingsinstallaties, de verwarmingsinstallaties, de noodstroominstallatie en de inbraaksystemen.

Bezetting tolplein
Het is zaak een optimale bemensing van het tolplein te plannen. Enerzijds voor het verplicht bewaken van de verkeersstroom in de tunnel en anderzijds voor het afrekenen van tolgelden. Uitgangspunt hierbij is dat er in elke rijrichting één tolbeambte dienst heeft.
Daarnaast was er van ochtendspits tot avondspits een derde tolbeambte aanwezig. Deze is noodzakelijk om zo nodig een extra tolstraat te openen, alsmede om de hand- en spandiensten te verlenen en verkeersmaatregelen te treffen tijdens werk in uitvoering.

In het licht van het terugdringen van de coronaverspreiding (met name aan het begin van dit verantwoordingsjaar) zijn de werkroosters en de werkwijzen zodanig aangepast dat de tolbeambten niet direct met elkaar in contact komen.
Voorts is het tijdens de renovatiewerkzaamheden noodzakelijk dat de tolstraten noord 1 en zuid 1 permanent voor het verkeer zijn afgesloten. Om toch alle klanten te kunnen bedienen en de doorstroming van het verkeer op een goed niveau te houden zijn ook de tolstraten noord 3 en zuid 3 van 07.00 uur tot 19.00 uur bemenst. In de periode van 19.00 uur tot 07.00 zijn alleen de tolstraten noord 2 en zuid 2 bemenst.

2.1.3. COVID-19

Begin 2022 was er nog sprake van maatregelen ten aanzien van het COVID-19 virus. Deze bestonden uit:

- Op meerdere plaatsen zijn automatische dispensers met desinfectiemateriaal aanwezig.
- Verschillende andere desinfectiemiddelen op basis van alcohol staan ter beschikking gesteld aan het personeel en bezoekers.
- Een protocol handen wassen is opgesteld en uitgereikt.
- Mondkapjes, handschoenen, tissues en desinfecterende tissues zijn ter beschikking gesteld aan personeel en bezoekers.
- In de tolcabines zijn spatschermen geplaatst.
- Standaard wordt 1,5 meter afstand houden gehanteerd. Als dit niet mogelijk is geldt een mondkapjesplicht.
- In de afrekenkamer mag slechts één tolbeambte aanwezig zijn om af te rekenen.
- Zelftesten staan ter beschikking voor personeel en bezoekers.

Hoe verder 2022 vorderde, hoe meer het COVID-19 virus naar de achtergrond verdween. Dit bleek uit de maatregelen vanuit het kabinet die werden afgebouwd, de samenleving die de draad als vanouds weer oppakte en ook bij de tunnel waar een aantal van bovenstaande maatregelen verdween. Alertheid bij klachten blijft, waardoor we zo min mogelijk verspreiding onder de medewerkers plaats kan vinden.
Bleef voor de zomervakantie de verkeersstroom nog wat achter bij dezelfde maanden in 2019, vanaf september zijn er gemiddeld 30.000 voertuigen per maand meer gepasseerd dan in de laatste maanden van 2019. Hieruit blijkt dat de verkeersintensiteit is gegroeid ten opzichte van voor het COVID-19 virus. Met het nieuwe tolplein is, ondanks deze toename, de wachttijd op het tolplein, door uitbreiding van tolstraten en betaalmogelijkheden, verkort.

2.1.4. Wat heeft het gekost ?

Totaal aan baten en lasten

Het wegschap heeft slechts één programma, namelijk het beheren en exploiteren van de toltunnel, met aansluitende wegen. De totale lasten voor dit programma bedragen € 2,636 mln. Aan overhead is € 1,167 mln besteed en € 52.000 aan bestuurskosten.
Bij de exploitatie van de tunnel worden leningen aangetrokken waardoor kapitaallasten ontstaan.
Het totaal aan kapitaallasten (rentekosten en afschrijvingen) in 2022 is € 1.093.000.

Totaal aan baten en lasten

	Begroting	Rekening
Baten	€ 7.150	€ 8.492
Lasten	€ -2.627	€ -2.636
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**€ 4.523**	**€ 5.856**
Overhead	€ -1.003	€ -1.167
Bestuurskosten	€ -35	€ -52
Gerealiseerd resultaat	**€ 3.485**	**€ 4.636**

(Bedragen x € 1.000)

De renovatiekosten en kosten van ingenieursdiensten die toegeschreven kunnen worden aan de renovatie zijn geactiveerd.
De financiële middelen die voor de exploitatie nodig zijn, worden geput uit de tolopbrengsten en de bijdrage van de garanten. De totale inkomsten van passanten, vermeerderd met de bijdrage van de garanten en overige opbrengsten waren € 8,492 mln.

COVID-19
Begin 2023 is bekend geworden dat als compensatie van "gederfde inkomsten 2021", a.g.v. de COVID-19 maatregelen een bedrag van € 225.000 wordt ontvangen van het ministerie van BZK. Deze compensatie is verwerkt in de jaarrekening 2022.

2.1.5. Overzicht van algemene dekkingsmiddelen

Lokale heffingen
Deze paragraaf is bij het wegschap niet van toepassing.

Algemene uitkeringen
Het wegschap ontvangt geen algemene uitkering van overheden anders dan de bij bestuursvergadering vastgestelde exploitatiebijdrage. Deze bijdrage is voor 2022 en de hierop volgende jaren vastgesteld op € 50.000.-.

Dividend
Door het wegschap wordt geen dividend uitgekeerd of ontvangen.

Saldo van de financieringsfunctie
Omdat de toegerekende rente gelijk is aan de werkelijk betaalde rente is er geen sprake van een saldo van de financieringsfunctie.

Overige algemene dekkingsmiddelen
Het wegschap heeft in 2022 in totaal voor € 11.143,- ontvangen voor verhuur van een perceel grond, reclameposities en opstalrechten.

2.2. Paragrafen

2.2.1. Kengetallen, weerstandsvermogen en risicobeheersing

Kengetallen

De navolgende kengetallen worden onderkend:

- Netto schuldquote.
- Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen.
- Solvabiliteitsratio.
- Structurele exploitatieruimte.

De kengetallen grondexploitatie en belastingcapaciteit zijn bij het wegschap niet van toepassing. Het wegschap heeft geen gronden aangekocht voor (toekomstige) projecten en heeft geen inkomsten uit belastingen. De financiële kengetallen zijn in de navolgende tabel weergegeven.

Financiële kengetallen

Kengetal	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Netto schuldquote	308%	631%	538%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	308%	631%	538%
Solvabiliteitsratio	25,44%	24,60%	24,19%
Structurele exploitatieruimte	18,99%	-1,13%	-12,92%
Netto schuldquote (en gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)			
Passiva			
Totaal van de vaste schulden (ultimo jaar)	31.028	56.638	44.250
Totaal van de netto-vlottende schulden (ultimo jaar)	15	15	2.642
Totaal van de overlopende passiva (ultimo jaar)	1.187	1.604	2.026
Totaal	**32.230**	**58.257**	**46.918**
Activa			
Financiële vaste activa			
Totaal van uitzettingen rentetypische looptijd <1 jr	5.972	500	2.602
Totaal van alle liquide middelen	139	12.123	262
Totaal van de overlopende activa	34	500	338
Totaal voor Netto schuldquote	**6.145**	**13.123**	**3.203**
Totaal voor Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	**6.145**	**13.123**	**3.203**
Totaal van de baten exclusief de mutaties van reserves	**8.482**	**7.150**	**8.492**
Solvabiliteitsratio			
Totaal eigen vermogen	11.130	11.361	15.766
Totaal van de passiva	43.748	46.182	65.170
Structurele Exploitatieruimte			
Totaal lasten exclusief mutaties reserves	3.166	3.666	3.856
Totaal incidentele lasten **exclusief mutaties reserves**	0	0	0
Totaal structurele lasten exclusief mutaties reserves	**3.166**	**3.666**	**3.856**
Totaal baten exclusief mutaties reserves	8.482	7.150	8.492
Totaal incidentele baten **exclusief mutaties reserves**	827	80	417
Totaal structurele baten exclusief mutaties reserves	**7.655**	**7.070**	**8.075**
Totaal stortingen in reserves	2.878	3.485	5.316
Totaal incidentele stortingen in reserves	0	0	0
Totaal structurele stortingen in reserves	**2.878**	**3.485**	**5.316**
Totaal onttrekkingen uit reserves	0	0	0
Totaal incidentele onttrekkingen uit reserves	0	0	0
Totaal structurele ontrekkingen uit reserves	**0**	**0**	**0**
Totaal baten exclusief mutaties reserves	**8.482**	**7.150**	**8.492**

(Bedragen x € 1.000,-)

Netto schuldquote
De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Ultimo 2022 bedraagt deze schuldquote 538%. Deze hoge quote is het gevolg van de omvang van de leningportefeuille. Opgemerkt wordt dat de eigen middelen - tolopbrengsten en de bijdrage van de garanten - voldoende zijn om aan de aflossings- en renteverplichtingen te voldoen.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Het wegschap heeft geen middelen doorgeleend aan private of publiekrechtelijke organisaties. Derhalve is de "netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekkingen" gelijk aan de netto schuldquote.

Solvabiliteitsratio
Dit kengetal geeft inzicht in de mate van weerbaarheid van het wegschap. Hierbij wordt opgemerkt dat de inkomstenstroom voldoende is om aan de rente- en aflossingsverplichtingen te voldoen alsmede om de algemene reserve te laten groeien.

Structurele exploitatieruimte
Bij dit kengetal worden de structurele baten en lasten vergeleken met de totale baten. De baten bij het wegschap worden, op de bijdragen van de garanten en wat kleine neveninkomsten na, rechtstreeks bepaald door het volume aan verkeer. De neveninkomsten worden bij dit kengetal beschouwd als incidentele baten.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing
Het weerstandsvermogen geeft aan wat de financiële draagkracht van het wegschap is indien zich onvoorziene gebeurtenissen voordoen. Het aanhouden van weerstandsvermogen is bedoeld voor de slecht meetbare risico's in de bedrijfsvoering.
Risico's zouden moeten worden gedekt door de algemene reserve en eventueel de bestemmingsreserve. De reserves hebben tezamen ultimo 2021 een omvang van € 11,1 mln. Vermeerderd met het exploitatieresultaat 2022 is de beschikbare weerstandscapaciteit € 15,8 mln.
Exploitatierisico's worden in beginsel gedekt uit het resultaat van de baten en lasten. Daarboven kan aanspraak worden gemaakt op de algemene reserve. Als laatste zijn er nog mogelijkheden om een beroep te doen op de eigenaren, die garant staan voor een sluitende exploitatie en/of om de toltarieven te indexeren. Een aanpassing van de toltarieven geschiedt bij bestuursbesluit en kan binnen het lopende jaar plaatsvinden.

Weerstandsvermogen		
Beschikbare weerstandscapaciteit		
Algemene reserve	€	2.644
Bestemmingsreserve renovatie	€	8.486
Totaal reserve	€	11.130
Exploitatieresultaat 2022	€	4.636
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	**€**	**15.766**
Benodigde weerstandscapaciteit exploitatie	€	1.254
Ratio weerstandsvermogen	**€**	**12,57**
(Bedragen x € 1.000,-)		

Risico's en beheersmaatregelen.
In de dagelijkse exploitatie worden de navolgende risico's onderkend:
- Verminderde tolopbrengsten.
- Levensduur en schade civiele constructies.
- Functieverlies van technische installaties.
- Automatisering.
- Stijgende onderhoudskosten.
- Hogere rentelasten.
- Wijzigingen in belasten van gebruik van motorvoertuigen.

Verminderde tolopbrengsten
Erkend wordt dat de tolopbrengsten in beginsel afhankelijk zijn van omstandigheden die niet door het wegschap beïnvloedbaar zijn. Hierbij kan gedacht worden aan economische omstandigheden, waardoor als gevolg van minder verkeer de tolopbrengsten achterblijven op de prognose. Het risico op deze financiële tegenvallers is vooraf lastig in geld te kwantificeren.
Aan het begin van het jaar heeft de Kiltunnel te maken met tegenvallende tolopbrengsten die direct het gevolg zijn van de COVID-19 maatregelen. Hierdoor bleef het verkeersaanbod 2,8% achter op de vergelijkbare maanden in 2019. In de tweede helft van dit jaar is het verkeersaanbod weer volledig op peil gekomen. Echter toont dit de kwetsbaarheid aan door externe factoren.

Levensduur en schade civiele constructies
Tunnels worden in Nederland normaal gesproken gebouwd voor een exploitatieperiode van 100 jaar. Echter, door het uitvoeren van onderhoud en tijdige renovaties is de levensduur niet tijdgebonden. De Kiltunnel is inmiddels 40 jaar oud en wordt nauwkeurig gemonitord.
Extra aandacht wordt hierbij besteed aan de voegovergangen en de landhoofden.
Voegovergangen zijn immers aan slijtage onderhevig en schade aan de landhoofden kan ontstaan door invloeden van buitenaf. Ontwikkelingen in de omgeving worden daarom nauwgezet gevolgd om de kans op schade te voorkomen.
Tijdens de renovatie zijn alle voegovergangen vervangen. Hierbij is gekozen voor het toepassen van fluistervoegen zodat omwonenden met name in de Hoeksche Waard minder overlast ervaren.

Functieverlies van technische installaties
Onjuist of onvolledig onderhoud kan leiden tot uitval van installaties, waardoor eerder dan gepland tot aankoop van nieuwe installaties moet worden overgegaan. Risico's als deze zijn bij het opstellen van het onderhoudsplan zodanig in beschouwing genomen dat de omvang van dit risico nagenoeg nihil is.

Automatisering
De automatisering bestaat voornamelijk uit:

- Besturing en MMI[1] voor de verkeerstechnische en tunneltechnische installaties (VTTI).
- Besturing en MMI voor de tolcentrale.
- Kantoorautomatisering met financieel pakket.

In 2022 is periodiek onderhoud uitgevoerd aan de besturing en de MMI van de verkeerstechnische installaties. Tevens is periodiek onderhoud uitgevoerd aan de tolcentrale en wordt er periodiek onderhoud uitgevoerd aan de soft- en hardware van de kantoorautomatisering. Met deze maatregelen is het risico op ernstig disfunctioneren van deze systemen nauwelijks aanwezig.

Stijgende onderhoudskosten
Met het tijdig en juist uitvoeren van periodiek en incidenteel onderhoud alsmede het tijdig uitvoeren van groot onderhoud worden onderhoudskosten beheersbaar. Onderdeel van de renovatie is om alle technische installaties te vernieuwen. Hierdoor zal de kans op stijgende onderhoudskosten de komende jaren nihil zijn.

Hogere rentelasten
Gezien de ontwikkelingen op de kapitaalmarkt is dit risico aanwezig voor de herfinanciering die in 2027 zal gaan plaatsvinden. Indien de dan uitstaande lening saldo gefinancierd moet worden zou dat leiden tot een rentewijziging van ongeveer 2,3% naar (3,3% huidige marktrente 20 jaar). Dat leidt tot een risico van € 480 duizend per jaar.

Wijzigingen in belasten van gebruik van motorvoertuigen
In kabinetsplannen wordt voorgesorteerd op een wijziging van de belasting van motorvoertuigen. Waar nu voornamelijk bezit wordt belast, is er een overgang voor ogen naar het gebruik van een motorvoertuig. Welke gevolgen dit heeft voor de Kiltunnel en de (on)mogelijkheid om na de invoering hiervan nog tol te heffen wordt nauwlettend gevolgd door de directie en het bestuur. Tegelijkertijd is er nog onvoldoende helder welk effect dit gaat hebben na 2030.

1 Mens Machine Interface

In de hierna volgende tabel is het totaal aan risico's opgenomen met de daarbij benodigde weerstandscapaciteit van € 1,3 mln.

Risico's en weerstandsvermogen exploitatie

Risico	Kans		Impact		Nadere omschrijving	Beheersmaatregel	Maximaal risico	Benodigde capaciteit
Tolopbrengsten	Groot	25%	Groot	95%	10% van de raming v.d. tolopbrengsten	Niet beinvloedbaar. E.v.t. aanpassing tarieven	€ 750.000	€ 180.625
Levensduur civiel	Laag	5%	Middel	50%	Deformatie betonconstructies	Onderhoud, monitoring, e.v.t. technische maatregelen	€ 2.100.000	€ 52.500
Voegen	Laag	5%	Groot	95%	Deformatie leidt tot lekkage	Onderzoek naar toestand is uitgevoerd. Geen maatregelen noodzakelijk	€ 1.050.000	€ 49.875
Zink- en sluitvoegen	Laag	5%	Groot	95%	Deformatie klemstrippen	Gezamenlijk met RWS en COB onderzoeken en monitoren en eventueel maatregelen bedenken.	€ 10.500.000	€ 498.750
Functieverlies T.I.	Laag	5%	Groot	95%	Kan leiden tot sluiten van de tunnel, vermindering tolopbrengsten	Adequaat onderhoud en vervangingsonderhoud. Wordt in 2022 geheel vernieuwd.	€ 100.000	€ 4.750
Automatisering	Laag	5%	Groot	95%	Uitval kan leiden tot verlies van data en functionaliteit	In 2022 geheel vernieuwd, ICT verandert in de huidige wereld snel, daarnaast is Cybercrime/ransomware een risico.	€ 250.000	€ 11.875
Onderhoudskosten	Laag	5%	Klein	5%	5% extra kostenstijging boven de raming	Directe sturing op inkopen. Na 2022 (Renovatie)zijn alle installaties nieuw.	€ 12.000	Nihil
Rentelasten	Groot	100%	groot	95%	2,3% hogere rentelast v.d. hoofdsom ultio 2027	Benodigde middelen voor de komende jaren zijn reeds vastgelegd. Herfinciering vanaf 2027 leidt tot risico op rentelasten.	€ 480.000	€ 456.000
						Benodigde weerstandscapaciteit		**€ 1.254.375**

2.2.2. <u>Onderhoud kapitaalgoederen</u>

Kapitaalgoederen zijn goederen die gedurende meerdere jaren nut geven. Adequaat onderhoud en beheer zijn voorwaarden om achterstallig onderhoud, deformatie en/of functieverlies te voorkomen. Voorts kan gesteld worden dat de levensduur van kapitaalgoederen door groot en klein onderhoud en renovatie niet tijdgebonden is. De kapitaalintensieve investeringen leggen echter wel een aanzienlijk beslag op de financiële middelen, zowel in aanschaf als in exploitatiekosten (rente, afschrijving, kosten van groot en klein onderhoud, renovatiekosten en beheerskosten).

Wegen, riolering, water, groen en gebouwen

Het BBV maakt onderscheid in onderhoud aan wegen, riolering, water, groen en gebouwen. In algemene zin kan gesteld worden dat het onderhoud aan wegen en rioleringen, m.u.v. dat gedeelte binnen de tunnelconstructie en op het tolplein, voor rekening komt van de wegbeheerder i.c. de provincie. Het zogenaamde groenonderhoud i.c. het onderhoud aan bermen en beplanting alsook aan de watergangen komt eveneens voor rekening van de

provincie. Het onderhoud aan de gemalen en gebouwen en aangrenzende bouwwerken is voor rekening van de Kiltunnel.

Groot en klein onderhoud
Onderhoud valt uiteen in groot onderhoud en klein onderhoud. Groot onderhoud is veelal van ingrijpende aard, ook wel lang-cyclisch onderhoud genoemd, waarbij gedacht kan worden aan grote civiel technische levensduurverlengende werken of renovaties. Kort-cyclisch is onderhoud van geringere omvang, dat veelal met een zekere regelmaat terugkeert en waarvan de kosten op de exploitatie drukken. Planning van groot en klein onderhoud gebeurt altijd met aandacht voor nut en noodzaak. Daarnaast wordt gestuurd op tijd, kwaliteit en geld.

Om de staat van onderhoud op voldoende niveau te houden is het meerjaren instandhoudingsplan door het bestuur vastgesteld. Dit plan is in 2011 tot stand gekomen na een technische analyse omtrent de onderhoudstoestand van onder meer de installaties, wegen en civiele constructies. Dit jaar is de renovatie afgerond en daarmee is voorgaand plan zowel door de tijd als de renovatie achterhaald. In 2023 zal gestart worden om een nieuw meerjaren onderhoudsplan op te stellen.

2.2.3. Financiering

Kasgeldlimiet (KGL)

De kasgeldlimiet is een instrument ter beperking van het renterisico op de korte schuld met een rentetypische looptijd van korter dan een jaar. De limiet is een bedrag ter grootte van een percentage van de jaarbegroting. Dit percentage, voor gemeenschappelijke regelingen 8,2%, wordt vastgesteld bij ministeriële regeling. Elk kwartaal wordt dit, per 1 januari vastgestelde, bedrag getoetst aan de werkelijke omvang. Indien de werkelijke omvang lager is dan de wettelijk toegestane omvang, dan is er sprake van ruimte. Indien de werkelijke omvang hoger is, dan is er sprake van een overschrijding. Voor het bepalen van de kasgeldlimiet dient het kort vreemd vermogen met een looptijd van minder dan een jaar in beschouwing te worden genomen.

Kasgeldlimiet

Limiet		Vlottend saldo 2022		Ruimte onder/boven Kasgeldlimiet
Begrotingstotaal	7.150	1e kwartaal	2.311	**Ruimte boven KGL**
Percentage	8,20% x	2e kwartaal	-313	**Ruimte onder KGL**
Kasgeldlimiet	**586**	3e kwartaal	-4.195	**Ruimte onder KGL**
		4e kwartaal	-357	**Ruimte onder KGL**

(Bedragen x €1.000,-)

Renterisiconorm
Bij het renterisico gaat het om de vraag in hoeverre variaties in de rente kunnen worden opgevangen in de exploitatie. Beheersing van het renterisico is er op gericht dat rentebewegingen de continuïteit niet in gevaar kunnen brengen.
Het renterisico op de vaste schuld wordt berekend door te bepalen welk deel van de langlopende leningen in enig jaar moet worden geherfinancierd. Wettelijk is vastgesteld dat 20% van het begrotingstotaal van de vaste schuld onderhevig mag zijn aan renteherziening en herfinanciering. Door middel van deze norm wordt een kader gesteld waarmee een zodanige opbouw van de langlopende leningen wordt bereikt, dat het renterisico in voldoende mate wordt beperkt.

Vanaf de introductie van de renterisiconorm hanteert het wegschap 20% van de leningportefeuille als norm. Gezien het kapitaalintensieve karakter van het wegschap en de relatief lage omvang van de exploitatiebegroting in relatie tot de investeringen in de tunnel en daarmee samenhangende leningportefeuille, doet deze interpretatie van de norm het meest recht aan de bedoeling van de renterisiconorm (inzicht in mogelijke renterisico's bij herfinanciering of renteherziening). Deze interpretatie benadert ook de omvang van de norm bij gemeenten het meest.
Overigens heeft in de praktijk de renterisiconorm voor het wegschap geen betekenis omdat er geen sprake is van herfinancieringen en renteaanpassingen.

Renterisiconorm

Omschrijving	Resultaat	Begroot
Stand van de vaste schuld	€ 44.250	€ 39.250
Renteherzieing	-	-
Aflossingen	€ 5.278	€ 5.278
Renterisico	**€ 5.278**	**€ 5.278**
Risiconorm 20%	€ 8.850	€ 7.850
Ruimte onder renterisiconorm	**€ 3.572**	**€ 2.572**
Overschrijding renterisiconorm	**€ -**	**€ -**

(Bedragen x € 1.000,-)

Liquiditeit
Met gebruikmaking van historische gegevens zijn de tolopbrengsten maandelijks goed voorspelbaar. Voorts zijn de rentebetalingen en aflossingen over meerdere jaren vooraf bekend. Uitgaven voor de voorbereiding en begeleiding van het renovatieproces zijn binnen marges ook redelijk voorspelbaar.
Al deze gegevens vergemakkelijken de liquiditeitsplanning, waardoor er tijdig zicht is of er nieuwe leningen moeten worden aangetrokken.

Leningportefeuille
Ter financiering van de renovatie zijn vanaf 2019 diverse leningen afgesloten met een totale omvang van € 42,5 mln. De gemiddelde rente over deze leningen is minder dan 1%, de timing van het afsluiten is daarmee achteraf zeer gunstig gebleken. De looptijden van deze leningen variëren van 5 tot 20 jaar. Komende jaren zal goed gemonitord moeten worden wanneer leningen geherfinancierd moeten worden. Door de kortere looptijd van leningen ten opzichte van de afschrijvingstermijnen van de activa zal dit leiden tot noodzakelijke herfinanciering.

Rechtmatigheidsaspecten
In het algemeen gelden de gemeenschappelijke regeling voor het wegschap, de mandaatregeling, het financieringsstatuut, de financiële verordening en de controleverordening. Voor de jaarrekening (en begroting) is verder het Besluit Begroting en Verantwoording voor provincies en gemeenten van toepassing. Voor inkopen en aanbestedingen, functiescheiding en overige interne processen zijn procesbeschrijvingen opgesteld. De procesbeschrijvingen en mandaten zijn gevat in "Interne regels (financiële) organisatie; inkoop & aanbesteding Wegschap Tunnel Dordtse Kil".
Voor het ontvangen, verwerken, controleren, afstorten enzovoorts van tolgelden wordt gebruik gemaakt van de tolcentrale. Dit is een ICT-omgeving met hardware en randapparatuur. Hierover heeft in 2022 een audit plaats gevonden.

2.2.4. Bedrijfsvoering

Alle dagelijkse bedrijfsvoeringstaken vinden plaats binnen de eigen organisatie. De omvang van de organisatie bestond per 1-1-2022 uit 18,848 fte waarvan 5,889 fte voor de bezetting op kantoor.
In 2022 is 5,547 fte ingehuurd voor de bezetting op het tolplein. Deze inhuur was noodzakelijk voor een volledige bezetting.
In 2022 is 1 medewerker in vaste dienst aangenomen. 1 persoon is uit dienst gegaan en helaas hebben wij ook een sterfgeval gehad in 2022. Vanaf 01-01-2023 bestaat de organisatie uit 18,446 fte waarvan 5,889 fte voor de bezetting op kantoor.

Een aantal belangrijke bedrijfsprocessen kan als volgt worden benoemd:

- Debiteuren- en crediteurenadministratie.
- Afrekenen en verwerking van tolgelden.
- Personeelszaken en salarisadministratie.
- Inkoop, onderhoud en contracten.
- Frauderisicobeheersing.
- Treasury.

Debiteuren- en crediteurenadministratie
Deze administratie wordt verzorgd door de stafmedewerker, waarbij gebruik wordt gemaakt van het softwarepakket Exact. Betalingen aan crediteuren worden ruimschoots binnen de gestelde termijn gedaan (10 werkdagen). Juiste en tijdige betalingen door debiteuren worden nauwlettend gevolgd. Bij overschrijdingen van betalingstermijnen wordt contact opgenomen met de betreffende debiteur, waarna in vrijwel alle gevallen spoedige betaling volgt.

Afrekenen en verwerking tolgelden
Voor het tellen en registreren van passages, het verwerken van tolgelden etc. wordt gebruikt gemaakt van een op maat gemaakt systeem: "de tolcentrale"(TC5).
Het afrekenen van tolgeld wordt uitgevoerd door tolbeambten die volgens een rooster dienst doen op het tolplein. De tolbeambten maken gebruik van de tolcentrale, waarin alle diensten, opbrengsten, passages, etc. worden gedigitaliseerd en gerapporteerd. Verdere verwerking van tolgelden - verzamelen, controleren, afstorten en rapporteren - vindt plaats door de bedrijfsleider of zijn waarnemer. Hierbij wordt eveneens gebruik gemaakt van de data en rapportages die door de tolcentrale worden gegenereerd.
Vanuit de tolcentrale worden tevens de facturen gegenereerd voor de bedrijven. Informatie met betrekking tot de facturen voor de grootverbruikers en gegevens over de tolopbrengsten worden maandelijks geïmporteerd in Exact.
Betalingen, afstortingen van tolgelden, etc. worden wekelijks verwerkt in Exact. Op deze wijze is er wekelijks actuele managementinformatie beschikbaar.
De maandrapportages, gegenereerd door de tolcentrale worden maandelijks gecontroleerd op afwijkingen. In nagenoeg alle controleprocessen is een vierogen principe ingevoerd.

Personeelszaken en salarisadministratie
De stafmedewerkers dragen zorg voor het aanleveren van mutaties aan de externe salarisverwerker ADP, alsmede voor de controle na verwerking. Na autorisatie door de directie worden de betalingen verricht. De stafmedewerkers verzorgen tevens de personeelsadministratie en overige P&O-activiteiten. Voorts ondersteunen en adviseren zij de leiding bij haar managementtaken.

Inkoop, onderhoud en contracten

Inkopen zijn benodigd voor de dagelijkse bedrijfsvoering en voor het onderhouden van de eigendommen van het wegschap. Voor het inkopen van diensten, goederen en onderhoudscontracten zijn procedures en mandaten vastgesteld. Zie hiervoor ook de tekst onder het kopje "Frauderisicobeheersing".
Uitval van installaties en storingen wordt altijd geanalyseerd door de technisch medewerker. Afhankelijk van zijn bevindingen wordt eventueel een beroep gedaan op marktpartijen.
Voor overeen te komen contracten worden minimaal de aanbestedingsregels gerespecteerd. Na een Europese openbare aanbestedingsprocedure in 2019 en het met succes afronden van de bouwteamfase, alsook het met succes afronden van de prijsonderhandelingen, is aan de aannemingscombinatie Mourik/Dynniq (sKILs) op 28 oktober 2020 de opdracht tot uitvoering verleend. Hiervoor is door beide partijen, opdrachtgever en opdrachtnemer, de aannemingsovereenkomst getekend. Hiermee is opdracht verleend voor het uitvoeren van het renovatiewerk zoals omschreven in de bestekken die in de bouwteamfase zijn afgerond. In 2021 zijn voor de tunneltechnische installaties de detailengineering nagenoeg geheel afgerond en is de bouw en herinrichting van het tolplein in vergevorderde fase. In het najaar werd aangevangen met de afbouwwerkzaamheden van het kantoor en de bovenbouw van het tolplein.

Frauderisicobeheersing
Frauderisicobeheersing wordt als een afzonderlijke taak binnen de bedrijfsvoering beschouwd. Voorop staat dat de bedrijfsprocessen zodanig zijn ingericht dat risico's zijn ondervangen. Daar waar verbeteringen mogelijk zijn zullen deze in de werk- of IT-processen worden geïmplementeerd.
De bevoegdheden van de medewerkers zijn vastgelegd in *"Interne regels (financiële) organisatie; inkoop & aanbesteding Wegschap Tunnel Dordtse Kil"*. In deze interne regels wordt in 2023 de

Overzicht beheersmaatregelen i.r.t. risico's		
Proces	**Risico**	**Beheersmaatregel**
Tolgelden	Onvolledige verantwoording opbrengsten	Rigide dagelijkse kas/opbrengsten controle per medewerker. Tolopbrengsten moeten aansluiten op de geautomatiseerde tolcentrale. Tekorten worden door de betreffende medewerker verantwoord en aangevuld.
(Onderhouds)kosten, investeringen, betalingen	Onverantwoorde opdrachten of betalingen. Onjuiste of onterechte declaraties	Mandaat voor opdrachten alsook voor behandeling facturen zijn vastgelegd in mandaatregeling. Tweemaal per jaar crediteurenscan door directeur. Direct toezicht op juiste uitvoering of levering. Facturen worden door verschillende functionarissen beschouwd voor levering, prestatie, tenaamstelling, rekeningnummer etc. Facturen worden pas verwerkt als deze zijn geautoriseerd. Betalingen vinden plaats door de directie. Overeenkomstig de bevoegdheden in het betaalsysteem. Stambestand crediteuren wordt beheerd door stafmedewerker.
Memorialen	Niet respecteren van interne controlemaatregelen	Memorialen worden alleen door stafmedewerker aangemaakt en na autorisatie van de penningmeester verwerkt.
Declaraties	Onjuiste of onterechte declaraties	Overeenkomstig de mandaatregeling worden declaraties door meerdere functionarissen beoordeeld en na goedkeuring verwerkt in het betaalsysteem.
Personeelskosten	Deadman on the payroll	Er is direct toezicht op de bezetting. Omvang personele bezetting is gering waardoor iedereen bekend is bij directie.
Kasverkeer	Onverantwoorde betalingen	Alle kasbetalingen worden verantwoord en door de directie geaccordeerd waarna deze worden verwerkt in de financiele administratie.
Tolcentrale/windows	Dataverlies, cybercrime, manipulatie etc.	IT-audit uitgevoerd. A.d.h.v. resultaten aanbevelingen opgevolgd. Aangesloten bij ISAC-tunnels. 5x8 online servermonitoring, Intern zijn beveiligingsprocedures vastgesteld

"Handreiking invoering Rechtmatigheidsverantwoording", uitgebracht door de VNG en het IPO, opgenomen.

Frauderisicoanalyse en beheersmaatregelen tijdens de renovatie
Evident dat de risico's tijdens de uitvoering van de renovatie anders zijn dan tijdens de dagelijkse exploitatie. Het Ingenieursbureau Drechtsteden (IBD), dat door de Kiltunnel gecontracteerd is om zorg te dragen voor directievoering en toezicht, heeft generiek voor al haar werken haar organisatie zo ingericht en beheersmaatregelen en werk- en controle procedures ingebouwd, dat fraude nagenoeg uit te sluiten is.
Deze maatregelen en procedures zijn in de hierna volgende tabel verkort weergegeven en worden toegepast op het onderhanden renovatiewerk. De organisatorische inrichting omtrent de relaties opdrachtgever, directievoering en toezicht zijn mede aan de hand van de bestaande werkwijze van IBD tot stand gekomen en in de tabel verwerkt.

Een algemene maatregel ter voorkoming van fraude is het door de opdrachtgever inzetten van voldoende deskundige toezichthouders, directievoerders en kostprijsdeskundigen.
Toezichthouders zien toe op de te leveren of de geleverde prestatie. Voorts zal de toezichthouder en/of de directie de omschrijving van de leveringen, behorende bij de declaratie controleren op werkelijkheid en volledigheid, waarna de declaratie in behandeling wordt genomen door de afdeling calculatie van IBD. Deze afdeling zal de eenheidsprijzen in de omschrijving toetsen aan marktprijzen en/of aan de in de staat van ontleding overeengekomen eenheidsprijzen. Na fiattering, voor betaling akkoord, wordt de declaratie bij de financiële administratie van de Kiltunnel in behandeling genomen. Hierbij vindt nogmaals controle volgens het vierogenprincipe plaats.

In het renovatieproces worden de navolgende risico's worden onderkend:
- Onkostenvergoedingen.
- Factuur bij onvoldoende prestatie.
- Onvoldoende prestatie.
- Te hoge vergoeding.
- Meer- en minderwerk.
- Onjuiste vergoeding bij nacalculatie.
- Spookfacturen.
- Verrekening van schade.
- Verrekening van hogere bedragen dan overeengekomen.

Onkostenvergoedingen
Hierbij wordt het risico onderkend dat niet gemaakte kosten worden gedeclareerd en/of het risico dat privé-uitgaven worden gedeclareerd.
Dit risico wordt procesmatig beheerst door de factuur in de eerste plaats door de projectmanager te laten accorderen, waarna de regievoerder (de directie in de zin van de Uniforme Administratieve Voorwaarden; UAV) pas fiat geeft voor betaling. Betaling vindt uiteindelijk plaats via de administratie van de Kiltunnel.
Met dit proces wordt de factuur door vele functionarissen beoordeeld. Voorts is in het betalingsproces bij de Kiltunnel bewaking ingebouwd dat geen onjuiste facturen worden betaald.

Factuur bij onvoldoende prestatie
De mogelijkheid is altijd aanwezig dat er gefactureerd wordt ondanks dat de prestatie als onvoldoende wordt beschouwd.
Er wordt in het contract als beheersmaatregel een specifieke betalingsregeling opgenomen die dit risico verkleint. Er zal toezicht worden gehouden op de uitvoering, om te controleren dat de

gevraagde prestaties ook worden of zijn geleverd. De goedkeuring van facturen kent een zogenaamde zesogentoets (projectmanager, regievoerder, directeur Kiltunnel). Daarna wordt de factuur bij de betalingsafhandeling nogmaals beschouwd.

Onvoldoende prestatie

Bedoeld wordt dat de prestatie niet wordt geleverd maar wel een verplichting is volgend uit de aannemingsovereenkomst en tevens onderdeel was van de oorspronkelijke aanbesteding en uiteindelijke aanbieding.

In z'n algemeenheid wordt dit risico beheerst door het uitvoeren van integraal toezicht op het werk. Functiescheiding tussen opdrachtgever en projectteam (projectmanager, toezichthouder, directie UAV) zal dit risico nog verder beheersen. Eventuele besluitvorming met financiële consequenties blijft voorbehouden aan de stuurgroep/directie Kiltunnel.

Te hoge vergoeding

Er is een klein risico dat de aannemer een hogere prijs krijgt toegekend dan waar hij op basis van de overeenkomst recht op heeft. Dit risico is beperkt omdat prijzen (van onderdelen) van het werk in een staat van ontleding zijn vastgelegd. De prijzen worden volgens het vierogenprincipe getoetst door de afdeling calculatie van IBD.

Meer- en minderwerk

Het risico op te hoge of te lage verrekening van meer- en minderwerk wordt geborgd door het vierogenprincipe en de inzet door de afdeling calculatie van IBD. Stringente controle op prestaties en bijbehorende vergoedingen worden uitgevoerd door toezichthouders en directievoerders.

Onjuiste vergoeding bij nacalculatie

De afdeling calculatie van IBD controleert de declaraties en de onderbouwing hiervan.

Spookfacturen

Hier wordt bedoeld dat privé-uitgaven ten laste van de renovatie worden gebracht. Dit risico wordt bijzonder klein geacht omdat de bij de declaratie behorende verrekenstaat door de toezichthouder en/of directie UAV als ook door de afdeling calculatie van IBD gecontroleerd wordt alvorens deze wordt gefiatteerd voor betaling akkoord.

Dat betekent dat in de eerste plaats het vierogenprincipe wordt gehanteerd, waarna de afdeling calculatie van IBD nogmaals een controle uitoefent.

Verrekening van schade

Tijdens uitvoering stelt Directie & Toezicht een rapportage op van omstandigheden van het werk alsmede van de geleden schade. Tevens wordt melding gedaan bij de verzekeraar die zichzelf mogelijk op de hoogte komt stellen van de geleden schade. Op basis van de dagrapporten van Directievoerder zal overeenstemming worden bereikt over de in te dienen schade. Het risico dat schade die niet is ontstaan of meer schade dan eigenlijk is opgetreden wordt gedeclareerd, is hiermee nagenoeg uitgesloten.

Benodigde weerstandscapaciteit

De financiële middelen voor de renovatie zijn voldoende om de benoemde risico's af te dekken.

Risico's en beheersmaatregelen renovatieproces

Risico	Proces	Risico-omschrijving	Definitie	Kans	Beheersmaatregel	Maximaal risico	Benodigde capaciteit
Onkostenver-goedingen	Lonen en salarissen	Het risico dat niet-gemaakte kosten worden gedeclareerd en/of het risico dat privé-uitgaven worden gedeclareerd.	Onterechte betalingen	Klein 5%	Declaratie vindt plaats op basis van factuur of leveringsbon. Op de factuur/bon komt een akkoord en fiat van projectmanager. De regievoerder van IBD en opdrachtgever Kiltunnel geven fiat voor betaling. Zonder fiat van projectmanager wordt declaratie niet door het IBD noch Kiltunel geaccepteerd. Functiescheiding: projectmanager beslist en regievoerder met OG Kiltunnel toetst en betaalt.	€ 2.000.000	€ 100.000
Facturatie bij onvoldoende prestatie	Ontvangst en controle	Het risico dat facturen worden betaald waarvoor geen overeenstemming is tussen de factuur en de voor de Kiltunnel/het project geleverde prestaties.	Onterechte betalingen	Klein 5%	Er wordt in het contract een specifieke betalingsregeling opgenomen die dit risico verkleint. Er zal toezicht worden gehouden op de uitvoering om te controleren dat de gevraagde prestaties ook worden of zijn geleverd. De goedkeuring van facturen kent een zogenaamde zesogentoets (projectmanager, regievoerder, directeur Kiltunnel).	€ 500.000	€ 25.000
Onvoldoende prestatie	Project-bewaking (realisatie)	Het risico dat er wordt toegestaan dat de prestatie niet wordt geleverd maar wel onderdeel is van het contract en wat tevens onderdeel was van de oorspronkelijke aanbesteding.	Onterechte betalingen	Klein 5%	Functiescheiding tussen opdrachtgever en projectteam. Het issueproces zal ook tijdens de uitvoering in stand worden gehouden. Besluitvorming met financiële consequenties blijft voorbehouden aan de stuurgroep/directie Kiltunnel. Er wordt toezicht gehouden op de uitvoering.	€ 250.000	€ 12.500
Te hoge vergoeding	Prijsvorming aannemer	Het risico dat de aannemer een hogere prijs krijgt toegekend dan waar hij op basis van de overeenkomst recht op heeft.	Onterechte betalingen	Klein 5%	Vanuit project zijn al diverse maatregelen genomen en contractueel verankerd in de bouwteamovereenkomst. Een groot deel van de deelprijzen zijn bij inschrijving vastgelegd. Deelprijzen die niet bij inschrijving zijn vastgelegd worden volgens vierogenprincipe getoetst door afdeling calculatie van IBD.	€ 500.000	€ 25.000
Meer- en minderwerk	Inkopen / Aanbe-stedingen	Het risico dat meer- en minderwerk niet op juiste gronden en/ of ten onrechte worden verstrekt en betaald.	Prijsvorming aannemer	Klein 5%	Vanuit project zullen diverse maatregelen worden genomen en in projectplan uitvoering geborgd. Vierogenprincipe door afdeling calculatie IBD Controle prijsvorming door toezichthouders en of directievoerders.	€ 500.000	€ 25.000
Onjuiste vergoeidng bij nacal-culatie	Nacalculatie	Het risico dat de nacalculatie van uitgevoerde opdrachten/werken niet of niet onafhankelijk plaatsvindt.	Onterechte betalingen	Klein 5%	Vanuit project zullen diverse maatregelen worden genomen en in het projectplan uitvoering worden vastgelegd. Vierogenprincipe door afdeling calculatie IBD. Controle prijsvorming door toezichthouders en of directievoerders.	€ 1.000.000	€ 50.000
Spook-facturen	Facturatie	Het risico dat privé-uitgaven ten laste van de organisatie worden gebracht doordat de aannemer of een andere projectpartij een onterechte factuur opstelt en indient.	Onterechte betalingen	Nihil	Tijdens de uitvoering insturen verrekenstaten die gerelateerd zijn aan de gecontracteerde werkzaamheden. Toezichthouder en directievoerder controleren en fiatteren voor akkoord. Projectmanager en of contractmanager toetst. Door opdrachtgever wordt de prestatie gematched aan een termijn en betaalbaar gesteld.	€ 500.000	€ -
Verzeker-ingen	Verzeker-ingen	Het risico dat schade die niet is ontstaan of meer schade dan eigenlijk is opgetreden in rekening wordt gebracht/gefactureerd.	Prijsvorming aannemer	Nihil	Tijdens uitvoering stelt Directie & Toezicht een rapportage op van omstandigheden van het werk alsmede van de geleden schade. Tevens wordt melding gedaan bij de verzekeraar die zichzelf mogelijk op de hoogte komt stellen van de geleden schade. Op basis van de dagrapporten van Directievoerder zal overeenstemming worden bereikt over in te dienen schade. Opdracht voor herstel wordt eerst verstrekt, vervolgens uitvoering en declaratie. Hierna volgt betaling.	€ 500.000	€ -
Hogere facturen dan overeen-gekomen.	Prijsvorming aannemer	Het risico dat bij het totstandkomen van de aanbiedingsprijs voor het werk (na de Bouwteamfase) hogere bedragen worden opgenomen dan via de eenheidsprijzen contractueel vastgelegd en geaccepteerd door opdrachtgever.	Prijsvorming aannemer	Klein 5%	Vanuit project zijn al diverse maatregelen genomen en contractueel verankerd in de bouwteamovereenkomst. Een groot deel van de deelprijzen zijn bij inschrijving vastgelegd. Dit is de basis voor verdere calculatie. Deelprijzen die niet bij inschrijving zijn vastgelegd worden volgens vierogenprincipe getoetst door afdeling calculatie van IBD.	€ 40.000	€ 2.000
					Benodigde weerstandscapaciteit		**€ 239.500**

Treasury
De Wet Fido en de bijbehorende ministeriële regelingen geven het bindende kader voor de uitoefening van deze taak. De regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden, de uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden en het besluit leningvoorwaarden decentrale overheden zijn de onderliggende kaders hierbij.
In 2018 zijn het financieringsstatuut, de financiële verordening en de controleverordening door het bestuur opnieuw vastgesteld.

Rechtmatigheidsverklaring
Verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit zijn het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 24 juni 2022 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 37.800.

Conclusie
Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

2.2.5. Verbonden partijen
Het wegschap heeft geen bestuurlijk en financieel belang in een privaat- of publiekrechtelijke organisatie. Voor de garanten is het wegschap wel een verbonden partij. Zij hebben immers een bestuurlijk en financieel belang bij het wegschap. Deze garanten zijn: provincie Zuid-Holland, de gemeente Dordrecht en de gemeente Hoeksche Waard.

2.2.6. Lokale heffingen
Deze paragraaf is bij het wegschap niet van toepassing.

2.2.7. Grondbeleid
Deze paragraaf is bij het wegschap niet van toepassing.

2.2.8. Openbaarheid

De Wet Open Overheid (Woo), ingangsdatum 1 mei 2022, legt aan bestuursorganen een aantal verplichtingen op. Eén van deze verplichtingen betreft het geven van een impuls aan openbaarheid door in de begroting en het verantwoordingsverslag in de jaarstukken aan te geven hoe rekening wordt gehouden met de bepalingen uit de Woo. Dit onderdeel is de invulling van deze verplichting in de jaarstukken 2022.

De Wet Open Overheid kent, samengevat, een viertal belangrijke aspecten:

1. De verplichting voor ieder bestuursorgaan om een Woo contactfunctionaris aan te wijzen.
2. Verplichtingen gericht op passieve openbaarmaking.
3. Verplichtingen gericht op actieve openbaarmaking.
4. Het op orde brengen van de (digitale) informatiehuishouding.

Woo contactfunctionaris

De Woo contactfunctionaris is een nieuwe rol die per 1 mei 2022 per bestuursorgaan aangewezen dient te zijn. In 2023 zullen rol en positie worden geëvalueerd en indien nodig herijkt op basis van de ervaringen die zijn opgedaan in de tweede helft van 2022. Primair is de directeur aanspreekpunt in het kader van Woo.

Passieve openbaarmaking

De Wet Open Overheid is de opvolger van de Wet Openbaarheid van Bestuur (Wob). Op het gebied van passieve openbaarmaking (Wob- of Woo-verzoeken) kent de Woo de nodige veranderingen ten opzichte van de Wob. De werkwijze en doorlooptijd van verzoeken tot (passieve) openbaarmaking van informatie onder de Wet Open Overheid worden in 2023 geëvalueerd. Uitgangspunten daarbij zijn transparantie en snelheid. Naar aanleiding van de evaluatie zal een begin worden gemaakt met verdere optimalisatie.

Actieve openbaarmaking

De Woo stelt de verplichting om elf benoemde informatiecategorieën actief te publiceren. Deze verplichting zal niet voor alle elf categorieën tegelijk gelden. Over de ingangsdatum is nog geen zekerheid tijdens het schrijven van dit onderdeel, maar naar verwachting zullen begin 2023 de eerste categorieën gepubliceerd moeten worden.
In 2023 zal gezorgd worden dat de Kiltunnel voldoet aan de Woo door de op dat moment verplichte informatiecategorieën actief te publiceren. Ook zal in 2023 worden aangesloten op PLOOI (Platform Open Overheidsinformatie) zoals de Wet Open Overheid voorschrijft. Verder zal het proces van actieve openbaarmaking worden vormgegeven, zodat op efficiënte, veilige, en AVG-conforme wijze gepubliceerd kan worden. Tot slot is het beleidsvoornemen om in 2023 kritisch te blijven kijken naar de motivering betreffende eventuele geheimhouding van documenten. Dit met als doel te blijven werken aan de intentie van de wet: openbaarheid en transparantie.

Informatiehuishouding op orde

De Woo verplicht dat de digitale informatiehuishouding binnen acht jaar op orde wordt gebracht. Dit betekent dat er op basis van een op te stellen meerjarenplan maatregelen moeten worden genomen om informatiebestanden duurzaam toegankelijk te maken en te houden. In 2023 wordt daarom doorgegaan met het uitvoeren van de maatregelen.

3. Jaarrekening

3.1. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding
De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben.
Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Balans
1. Vaste activa
2. Vlottende activa
3. Vaste passiva
4. Vlottende passiva

Ad 1. Vaste activa
- *Overige investeringen met economisch nut*

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair of, in een enkel geval, annuïtair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden.

Met uitzondering van de tijdelijke kantooruitbreiding worden de hiernavolgende afschrijvingstermijnen gehanteerd.

Afschrijvingstermijnen in jaren			
Kunstwerken	60	Renovatie 2002	20
Tunnel en damwanden	60	Renovatie installaties (2020)	20
Bedrijfsgebouwen	40	Technisch meubilair	15
Wegen	40	Kantoormeubilair	10
Overige initiële investeringen	40	Bijdrage project N3/A16	10
Renovatie civiel (2022)	40	Machines, apparaten en installaties	10
Brandblusinstallatie	25	Asfalt	10
Roltrappen	25	Bedrijfswagens\vervoermiddelen	5
Hoofdverdeelinrichting	20	Overig MVA	5

Ad 2. Vlottende activa

➢ *Vorderingen en overlopende activa*

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, op individuele basis wordt beoordeeld of een voorziening voor oninbaarheid moet worden gevormd.

➢ *Liquide middelen*

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen en zijn direct opeisbaar.

Ad 3. Vaste passiva

➢ *Voorzieningen*

Voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

➢ *Vaste schulden*

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Ad 4. Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

3.2. Overzicht van baten en lasten

Programma: exploitatie tunnel, tolplein, wegen, riolering, water, groen en gebouwen c.a.

Omschrijving	Rekening 2021	Gewijzigde begroting 2022	Rekening 2022	Verschil
Programma lasten				
Salariskosten eigen personeel	664	715	707	8
Personeel derden	401	295	448	-153
Bedrijfsvoering	171	153	161	-8
Tolgeldverwerking	60	60	60	0
Controle en advies	20	30	22	8
Vast onderhoud	-18	240	145	95
Kapitaallasten	891	1.134	1.093	41
Totaal programmalasten	**2.189**	**2.627**	**2.636**	**-9**
Programma baten				
Tolopbrengsten	7.383	6.970	7.889	919
Overige tolvergoedingen	150	50	192	142
Bijdrage garanten	50	50	50	-
Rentebaten	5	-	12	12
Overige opbrengsten	894	80	348	268
Totaal programmabaten	**8.482**	**7.150**	**8.492**	**1.342**
Programma lasten	2.189	2.627	2.636	-9
Programma baten	8.482	7.150	8.492	1.342
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**6.293**	**4.523**	**5.856**	**1.333**
Overhead	957	1.003	1.167	-164
Bestuurskosten	20	35	52	-17
Onvoorzien	-	-	-	-
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-
Mutaties reserve	-	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	**5.316**	**3.485**	**4.636**	**1.151**
(Bedragen x € 1.000,-)				

3.3. Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Lasten

Salariskosten eigen personeel

De onderschrijding is minimaal, gezien het bedrag van € 8.000 wordt dit niet nader toegelicht.

Personeel derden

De overschrijding op deze post is ontstaan door extra inzet van tolbeambten in het eerste en tweede kwartaal van dit jaar tijdens de renovatiewerkzaamheden. Voorts ligt het ziekteverzuim in de eerste helft van dit jaar hieraan ten grondslag. Deze overschrijding is aan het AB in december 2022 gemeld.

Bedrijfsvoering

De overschrijding komt met name door hogere energielasten dan begroot. De oorsprong hiervan is met name de renovatie, waardoor er in de maanden van renovatie meer energie is gebruikt dan verwacht. Deze overschrijding is aan het AB in december 2022 gemeld.

Vast onderhoud

Tijdens de renovatiewerkzaamheden is het voorheen noodzakelijke "dagelijks" onderhoud voor een groot deel komen te vervallen.

Kapitaallasten

De kapitaallasten bestaan voor € 696.000 uit afschrijvingen op activa en voor € 396.900 uit rentelasten op leningen.

Gerealiseerde kosten overhead

Transitievergoeding, open dagen 13 en 15 oktober, inrichting nieuwe werkplekken, gifts/presentjes, vernieuwde internetaansluitingen en kosten Goudappel liggen aan deze overschrijding ten grondslag.

Baten

Tolopbrengsten

In het verantwoordingsjaar zijn er 4.260.352 motorvoertuigen geteld. Dit is 12,9% meer dan begroot, waardoor de tolopbrengsten € 919.000,- hoger uitvallen dan begroot.

Tolopbrengsten t.o.v. de begroting					
Tarief	**€ 1,45**	**€ 2,00**	**€ 3,80**	**€ 5,00**	**Totaal**
Begroot	€ 3.816	€ 1.485	€ 1.047	€ 621	**€ 6.970**
Gerealiseerd	€ 4.232	€ 1.807	€ 1.084	€ 766	**€ 7.889**
Verschil	**€ 415**	**€ 322**	**€ 37**	**€ 145**	**€ 919**
(Bedragen x € 1.000,-)					

Analyse naar voertuigen		
P. auto's	**V. auto's**	**Totaal**
€ 5.301	€ 1.669	**€ 6.970**
€ 6.038	€ 1.851	**€ 7.889**
€ 737	**€ 182**	**€ 919**

Toelichting op het begrote en werkelijke verkeersaanbod.
Bij het opstellen van de begroting is er rekening mee gehouden dat de renovatie en corona-maatregelen effect zouden hebben op het aantal motorvoertuitgen dat zou passeren. Met name door het versoepelen van corona
maatregelen nam het verkeersaanbod toe. Voornamelijk in de maanden september tot en met december is het verkeersaanbod gemiddeld 71.960 voertuigen hoger dan begroot.

Overige tolvergoedingen
Voor onderhoudswerkzaamheden in en aan de Heinenoordtunnel en de Haringvlietbrug heeft Rijkswaterstaat meer dan verwacht een beroep gedaan op het openstellen van de Kiltunnel, waardoor het resultaat op deze post hoger is dan begroot.

Rentebaten
Deze opbrengst wordt volledig toegeschreven aan rentevergoedingen op posities aangehouden in de rijksschatkist.

Overige opbrengsten
Inkomenscompensatie vanuit het ministerie van BZK ligt ten grondslag aan de overschrijding van deze post. Deze compensatie ziet toe op gederfde inkomsten 2021 als gevolg van COVID-19. Begin 2023 is deze compensatie bekend geworden. Aangezien de jaarekening 2021 reeds was vastgesteld is de compensatie in de jaarrekening 2022 verwerkt.

3.3.1. Overzicht van incidentele baten en lasten
In 2022 is een compensatie gederfde inkomsten 2021 als gevolg van COVID-19.ontvangen, ad € 225.000. Daarnaast zijn er inkomsten vanuit Rijkswaterstaat ontvangen voor openingen door incidenten of gepland onderhoud op het Rijkswegennet. De totale uitkomsten hieruit betreffen € 192.000. Totaal is er derhalve € 417.000 aan incidentele baten ontvangen.

3.3.2. Overzicht aanwendingen onvoorzien
Er hebben geen aanwendingen plaatsgevonden in het verantwoordingsjaar.

3.3.3. Overzicht van structurele mutaties in de reserve
Er zijn geen andere structurele mutaties in de reserve dan de storting van het gerealiseerd jaarresultaat van het voorgaande boekjaar (2021) deels in de nieuw gevormde bestemmingsreserve renovatie en deels in de algemene reserve.

3.3.4. Rechtmatigheidsanalyse
Er heeft aan lasten exclusief overhead een onderschrijding plaats gevonden van € 60.000.
Aan overheadkosten is in december 2022 een verwachte overschrijding gemeld van € 245.000.
De werkelijke overschrijding is € 170.000 en daarmee minder dan de gemelde overschrijding.

Het exploitatieresultaat van € 4,741 mln. is uiteindelijk € 532.000,- hoger dan in de bestuursvergadering is aangekondigd. Het gunstige resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door de bijdrage van BZK van € 225.000,- als inkomenscompensatie over het jaar 2021. Daarnaast zijn in de laatste maanden aanzienlijk meer motorvoertuigen gepasseerd.

3.3.5. Wet normering topinkomens

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de Gemeenschappelijke Regeling Wegschap Tunnel Dordtse Kil. Het voor de Gemeenschappelijke Regeling individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2022 € 216.000,- (het algemene bezoldigingsmaximum).
In het kader van de WNT moet de bezoldiging van topfunctionarissen, i.c. de directeur en de adjunct-directeur, gepubliceerd en verantwoord worden in de jaarrekening. Naast de hieronder vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

2022 Bestuur			Beloning	W.G.deel SV-premies	Belastbare kosten-vergoedingen	Voorzieningen betaalbaar op termijn
Provincie Zuid-Holland						
E.F.A. Zevenbergen	Voorzitter Algemeen en Dagelijks Bestuur		-	-	-	-
J.N. Baljeu	Lid Algemeen Bestuur		-	-	-	-
Gemeente Dordrecht						
H. van der Linden	Lid Algemeen Bestuur		-	-	-	-
M.D. Burggraaf	Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur tevens plaatsvervangend voorzitter		-	-	-	-
Gemeente Hoeksche Waard						
H. van Waveren	Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur		-	-	-	-
P.J. van Leenen	Lid Algemeen Bestuur	tot 22-03-2022	-	-	-	-
J.A. Blaak-van de Lagemaat	Lid Algemeen Bestuur	vanaf 24-06-2022	-	-	-	-

2021 Bestuur			Beloning	W.G.deel SV-premies	Belastbare kosten-vergoedingen	Voorzieningen betaalbaar op termijn
Provincie Zuid-Holland						
F. Vermeulen	Voorzitter Algemeen en Dagelijks Bestuur	tot 18-06-2021	-	-	-	-
Mw. J.N. Baljeu	Lid Algemeen Bestuur					
E.F.A. Zevenbergen	Voorzitter Algemeen en Dagelijks Bestuur	vanaf 10-09-2021	-	-	-	-
Gemeente Dordrecht						
H. van der Linden	Lid Algemeen Bestuur		-	-	-	-
M.D. Burggraaf	Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur tevens plaatsvervangend voorzitter		-	-	-	-
Gemeente Hoeksche Waard						
H. van Waveren	Lid Algemeen en Dagelijks Bestuur		-	-	-	-
P.J. van Leenen	Lid Algemeen Bestuur		-	-	-	-

A.J. Bras		
Functiegegevens	2022 Directeur	2021 Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	vanaf 1-1-2013	vanaf 1-1-2013
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 131.818	€ 122.081
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 21.392	€ 21.482
Subtotaal	€ 153.210	€ 143.562
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 216.000	€ 209.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging	€ 153.210	€ 143.562
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.

W.W. Joosten		
Functiegegevens	2022 Adjunct-directeur	2021 Adjunct-directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	vanaf 1-1-2020	vanaf 1-1-2020
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 115.093	€ 108.090
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.379	€ 19.354
Subtotaal	€ 134.472	€ 127.444
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 216.000	€ 209.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag		n.v.t.
Totale bezoldiging	€ 134.472	€ 127.444
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.

3.4. Balans per 31 december

Omschrijving	2022 Debet	2022 Credit	2021 Debet	2021 Credit
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	3.161		2.100	
Immateriële vaste activa	**3.161**		**2.100**	
Investeringen met economisch nut	58.807		35.503	
Materiële vaste activa	**58.807**		**35.503**	
Vorderingen op openbare lichamen	22		2.403	
Overige vorderingen	163		168	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.418		3.401	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**2.602**		**5.972**	
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.	94		29	
Nog te ontvangen van overige Nederlandse overheidslichamen	244		5	
Overlopende activa	**338**		**34**	
Banksaldi	250		128	
Kassaldi	12		11	
Liquide middelen	**262**		**139**	
Algemene reserve		2.644		1.854
Bestemmingsreserve		8.486		3.960
Gerealiseerd resultaat		4.636		5.316
Eigen vermogen		**15.766**		**11.130**
Voorziening voor verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten is.		54		0
Voorziening		**54**		**0**
Onderhandse leningen van:				
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen		44.250		31.028
Waarborgsommen		432		388
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		**44.682**		**31.416**
Overige schulden		2.642		15
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		**2.642**		**15**
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van de volgende begrotingsjaren komen		907		876
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen		1.119		311
Totaal overlopende passiva		**2.026**		**1.187**
Totaal balans	**65.170**	**65.170**	**43.748**	**43.748**

(Bedragen x € 1.000,-)

3.5. Toelichting op de balans

Vaste activa

Het verloop van de activa is in onderstaande tabel weergegeven.

	Materieel vaste activa (MVA)						Immaterieel vaste activa (IMVA)
	Gebouwen	GWW-werken	Vervoer-middelen	F. Installaties	Overige MVA	Totaal	Bijdrage in activa van derden
Aanschafwaarde	115	19.921	50	1.396	-	21.482	3.000
Totaal afschrijvingen tot en met 2021	-77	-8.461	-40	-571	-	-9.149	-900
Investeringen renovatie t/m 2021	-	13.416	-	9.752	-	23.168	-
Boekwaarde ultimo 2021	**38**	**24.876**	**10**	**10.577**	**-**	**35.501**	**2.100**
Investeringen renovatie 2022	5.052	10.463		7.983	185	23.683	-
Investeringen 2022	-	-	6	-	-	6	1.361
Afschrijvingen 2022	-38	-242	-10	-93	-	-383	-300
Desinvestering Aanschafwaarde	-115	-	-25	-	-	-140	-
Desinvestering cumm. Afschrijving	115	-	25	-	-	140	-
Subtotaal	5.013	10.221	-4	7.890	185	23.306	1.061
Aanschafwaarde	5.052	43.801	30	19.131	185	68.199	4.361
Totaal afschrijvingen tot en met 2022	-	-8.704	-25	-664	-	-9.392	-1.200
Boekwaarde ultimo 2022	**5.052**	**35.097**	**6**	**18.467**	**185**	**58.807**	**3.161**
Totale investering renovatie 2020-2022	5.052	23.879	-	17.735	185	46.851	-

(Bedragen x € 1.000,-)

In de post investeringen renovatie (totaal € 46,8 mln.) is € 38,2 mln. verantwoord als aannemingsvergoeding en € 2 mln. voor hard- en softwareontwikkeling aan de ICT-omgeving. Aan ingenieursdiensten, onderzoeken, vergunningen, leges, communicatie en overige kosten is € 6,6 mln. besteed.

Schatkistbankieren

Bepaald is dat alle overtollige middelen in de schatkist dienen te worden aangehouden. Wel is er sprake van een drempelbedrag dat buiten de schatkist gehouden mag worden. Bij de Kiltunnel is dit drempelbedrag € 1 mln, bij de Kiltunnel wordt afgeroomd v.a. € 250.000,-. Het afromen van gelden is een automatisch proces.

SKB				
Drempelbedrag	**1.000**	**1.000**	**1.000**	**1.000**
	Q 1	**Q 2**	**Q 3**	**Q 4**
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	**241**	**244**	**249**	**220**
Ruimte onder het drempelbedrag	759	756	751	780
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
Berekening drempelbedrag				
Begrotingstotaal verslagjaar	7.150	7.150	7.150	7.150
Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	7.150	7.150	7.150	7.150
Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-	-	-	-
Drempelbedrag	**1.000**	**1.000**	**1.000**	**1.000**
Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen.				
	Q1	**Q2**	**Q3**	**Q4**
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	21.714	22.200	22.951	20.250
Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	241	244	249	220
(Bedragen x € 1.000,-)				

Reserve

In de bestuursvergadering van 24 juni 2022 heeft het bestuur ingestemd met het voorstel van de directie om het exploitatieresultaat 2021 te storten in de bestemmingsreserve renovatie m.u.v. de verkregen compensatie inkomstenderving 2020, deze is volgens voorstel in de algemene reserve gestort.
Er hebben in 2022 geen andere mutaties in de reserve plaatsgevonden.

Ultimo 2022 omvang algemene reserve		
Omvang reserve op 1-1-2022	**€**	**1.854**
Mutatie	€	-
Onttrekkingen 2022	€	-
Storting exploitatieresultaat 2021	€	790
Omvang reserve op 31-12-2022	**€**	**2.644**
(Bedragen x € 1.000,-)		

Ultimo 2022 omvang bestemmingsreserve calamiteiten		
Omvang reserve op 1-1-2022	**€**	**3.960**
Storting exploitatieresultaat 2021	€	4.526
	€	-
Omvang reserve op 31-12-2022	**€**	**8.486**
(Bedragen x € 1.000,-)		

De bestemmingsreserve calamiteiten is gevormd in de renovatie jaren uit de bespaarde afschrijvingen en afgeschaald onderhoud op oude installaties. Bij bestuursbesluit van 24 juni 2022 is besloten dat de reserve ingezet kan worden voor calamiteiten en onvoorziene (onderhouds)kosten en mogelijke kosten inzake het regeerakkoord omtrent toltunnels/rekeningrijden.

Voorzieningen

Mutaties		
Omschrijving	**Bedrag**	
Omvang per 01-01-2022	**€**	**-**
Aanwendingen	€	-
Dotatie	€	54
Omvang per 31-12-2022	**€**	**54**
(Bedragen x € 1.000,-)		

In lijn met een wijziging in het BBV is deze voorziening gevormd ter dekking van bovenwettelijke verlofaanspraken. Uit analyse blijkt dat deze rechten geen gelijk blijkend karakter zullen hebben. Derhalve is voor het gehele personeelsbestand deze voorziening tegen nominale gevormd. Aanwendingen in de komende jaren zullen uit deze voorziening onttrokken worden.

Langlopende schulden
De mutatie in de leningportefeuille is volgens onderstaande tabel.
De toegerekende rentelast 2022 bedroeg € 396.900,-

Omvang leningportefeuille			Onderverdeling leningportefeuille	
Mutaties		**Bedragen**	**Verstrekkers**	**Omvang 31-12-2022**
Omvang per 1 januari 2022	€	31.028.034	Pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	€ -
Aflossingen 2022	€	-5.278.034		
Nieuwe leningen 2022	€	18.500.000	Binnenlandse banken	€ 44.250.000
Omvang per 31 december 2022	**€**	**44.250.000**	**Totaal**	**€ 44.250.000**

Naast bovenstaande leningen is er een bedrag verantwoord van € 432.000,-. Dit zijn waarborgen van grootverbruikers (€ 121.000,-) vermeerderd met het statiegeld van de uitgegeven telecards ad € 311.000,-. Het statiegeld van de telecards die de afgelopen zes jaren niet meer zijn gebruikt is in zijn geheel vrijgevallen.

Vlottende passiva
De vlottende passiva bestaan uit overige schulden ad € 2.642.000,-. Deze bestaan geheel uit crediteuren. Deze post is hoger dan voorgaande jaren doordat hierin enkele eindafrekeningen van de renovatie zijn opgenomen.

Overlopende passiva
Deze post is samengesteld volgens onderstaande tabel.

Overlopende passiva		
Vooruit ontvangen bedragen		
Saldo telecards	€	907
Overige vooruit ontvangen bedragen	€	0
Totaal vooruit ontvangen bedragen	**€**	**907**
Nog te betalen bedragen		
Nog te betalen rente over langlopende schulden	€	217
Overige nog te betalen bedragen	€	902
Totaal nog te betalen bedragen	**€**	**1.119**

(Bedragen x € 1.000)

Telecards
De telecards die de afgelopen zes jaren niet meer zijn gebruikt, worden als verloren beschouwd. Dat wil zeggen dat deze naar verwachting niet meer worden ingeleverd.
Gezien de aard staan de statiegelden gepresenteerd onder de waarborgsommen van de vaste schulden. De samenhang van de vrijgevallen statiegelden en de kaartwaarden is in onderstaand overzicht gepresenteerd.

Vrijval	Kaartwaarde	Statiegeld
Totale omvang vrijval t/m 2022	€ 175.946	€ 118.578
Omvang vrijval tot en met 2021	€ 161.085	€ 108.304
"Vrijval" in jaarrekening 2022	**€ 14.861**	**€ 10.274**

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Vpb-plicht (Vennootschapsbelasting)
In 2017 is er overeenstemming bereikt met de belastingdienst dat de Kiltunnel tot en met 2021 niet Vpb-plichtig is. Door Deloitte Belastingadviseurs is in 2021 opnieuw overlegd met de Belastingdienst Grote ondernemingen, waarna op 1 december 2021 bericht van deze dienst is ontvangen dat de Kiltunnel ook voor de komende jaren geen aangifte vennootschapsbelasting hoeft in te dienen. Deze vrijstelling is gebaseerd op het volgende:
a. dat de activiteiten van het Wegschap als één activiteit worden beschouwd en
b. dat op het resultaat daaruit de overheidstakenvrijstelling van toepassing is.

Realisatie fietspad
Overeenkomstig de bestuursvergadering (AB) van 26 juni 2020 neemt de Kiltunnel de (kosten voor) realisatie van het fietspad in de Hoeksche Waard voor haar rekening. Rekening wordt gehouden met een investering ter grote van € 1.700.000,-.

Leasecontracten
Voor diverse auto's zijn operational leasecontracten afgesloten. Het langstlopende contract heeft een looptijd tot en met 2028. De totale verplichting voor deze contracten is € 78.620.

Financieringsovereenkomst
Met de Bank Nederlandse Gemeenten is een financieringsovereenkomst overeengekomen met een kredietlimiet in rekening-courant van € 100.000,-.

Afgesloten financieringen in 2023
In februari 2023 is aanvullende financiering afgesloten met een looptijd van 20 jaar van € 5 mln. Deze is afgesloten voor de financiering van het fietstracé als mede aflossingen van leningen in de komende jaren. Het rente percentage op deze lening bedraag 3,117 %

3.6. Taakvelden

Hierbij wordt een zestal taakvelden onderscheiden zoals hieronder in de tabel aangegeven. Taakveld 0.8 Overige baten en lasten betreft o.m. verhuur van reclameposities.

	Taakvelden	Realisatie Lasten	Realisatie Baten
0.	**Bestuur en ondersteuning**		
0.1	Bestuur	€ 52	
0.4	Overhead	€ 1.167	
0.5	Treasury	€ 410	
0.8	Overige baten en lasten		€ 11
2.	**Verkeer, vervoer en waterstaat**		
2.1	Verkeer en vervoer	€ 2.226	€ 8.480
	Totalen	**€ 3.856**	**€ 8.492**
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	**€ 4.636**	

(Bedragen x € 1.000,-)

3.7. EMU-Saldo

	Omschrijving	EMU-Saldo 2022 Volgens begroting 2022	2022 Volgens Jaarrekening 2022	2023 Volgens meerjarenraming in begroting 2023	2024 Volgens meerjarenraming in begroting 2023
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	€ 3.485	€ 4.636	€ 1.214	€ 1.191
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	€ 683	€ 683	€ 2.749	€ 2.789
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	€ -	€ 53	€ 25	€ 25
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	€ 26.550	€ 23.689	€ 1.700	€ -
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	€ -	€ -	€ -	€ -
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	€ -	€ -	€ -	€ -
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	€ -	€ -	€ -	€ -
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	€ -	€ -	€ -	€ -
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen.	€ -	€ -	€ -	€ -
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	€ -	€ -	€ -	€ -
11 a	Verkoop van effecten: Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Neen	Neen	Neen	Neen
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	€ -	€ -	€ -	€ -
	Berekend EMU-Saldo	**€ -22.382**	**€ -18.317**	**€ 2.288**	**€ 4.005**

(Bedragen x € 1.000,-)

4. Controleverklaring accountant

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.
Wilhelminakade 1
3072 AP Rotterdam
Postbus 2031
3000 CA Rotterdam
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9830
www.deloitte.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan Gemeenschappelijke Regeling Wegschap Tunnel Dordtse Kil

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Gemeenschappelijke Regeling Wegschap Tunnel Dordtse Kil te Dordrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- Geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2022 als van de activa en passiva van Gemeenschappelijke Regeling Wegschap Tunnel Dordtse Kil op 31 december 2022 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

- Zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het controleprotocol.

De jaarrekening bestaat uit:

- Het overzicht van baten en lasten over 2022.

- De balans per 31 december 2022.

- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

- De bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022, het controleprotocol en het normenkader voor de financiële rechtmatigheid die zijn vastgesteld door het algemeen bestuur op 24 juni 2022 met als kenmerk normenkader 2022 en het Controleprotocol WNT 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Gemeenschappelijke Regeling Wegschap Tunnel Dordtse Kil zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is een zogenoemde affiliate van Deloitte NSE LLP en maakt onderdeel uit van het internationale netwerk van Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Deloitte.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 37.790. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado en het controleprotocol vastgesteld met bestuursbesluit d.d. 24 juni 2022

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2022. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen relevant zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 37.790 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de gemeenschappelijke regeling en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het dagelijks bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop het algemeen bestuur toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij verwijzen naar hoofdstuk 2.2.4 van het jaarverslag, waarin het dagelijks bestuur zijn frauderisicoanalyse heeft opgenomen. Wij constateren dat het dagelijks bestuur beschikt over een actuele frauderisicoanalyse.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

Deloitte.

Op basis van deze werkzaamheden en het in de controlestandaarden veronderstelde risico, hebben wij een frauderisico geïdentificeerd met betrekking tot het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management. Onze controlewerkzaamheden ten aanzien van dit frauderisico zijn gericht op een evaluatie van de opzet en de implementatie van de relevante interne beheersingsmaatregelen om dit risico te beperken. Daarnaast zijn door ons de volgende gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen door het management:

- Het evalueren van de oordeelsvormingen en veronderstellingen van het management bij het maken van de in de jaarrekening opgenomen schattingen zoals voorzieningen.
- Het beoordelen van significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsvoering van de entiteit.
- Het toetsen of specifieke journaalboekingen zoals boekingen die zijn geselecteerd op basis van fraudekarakteristieken en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn aangebracht, aanvaardbaar zijn.

Wij hebben de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het dagelijks bestuur) en het algemeen bestuur.

Hieruit volgden geen signalen van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Controleaanpak naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben een algemeen inzicht verworven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op de gemeenschappelijke regeling door inlichtingen in te winnen bij het dagelijks bestuur en de stafmedewerkers en het lezen van notulen.

Voor zover materieel voor de gerelateerde financiële overzichten, hebben wij op basis van onze risicoanalyse, en rekening houdende met het feit dat het effect van niet-naleving van wet- en regelgeving aanzienlijk varieert, de wet- en regelgeving overwogen die is opgenomen in het normenkader als wet- en regelgeving met een directe invloed op de financiële overzichten.

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent het naleven van de bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de financiële overzichten.

Daarnaast is de gemeenschappelijke regeling onderworpen aan overige wet- en regelgeving waarvan de gevolgen van niet-naleving een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de financiële overzichten, bijvoorbeeld ten gevolge van boetes of rechtszaken.

Ten aanzien van de wet- en regelgeving die geen direct effect heeft op de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening, zijn onze werkzaamheden beperkter. Naleving van wet- en regelgeving kan van fundamenteel belang zijn voor de operationele aspecten van de gemeenschappelijke regeling dan wel voor het voorkomen van sancties van materieel belang. Niet-naleving van dergelijke wet- en regelgeving kan daarom van materieel belang zijnde invloed hebben op de financiële overzichten.

Deloitte.

Onze verantwoordelijkheid is beperkt tot het uitvoeren van gespecificeerde controlewerkzaamheden ter bevordering van het identificeren van niet-naleving van wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten. Onze werkzaamheden ter bevordering van het identificeren van gevallen van niet-naleving van overige wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de financiële overzichten, zijn beperkt tot (i) het management en het dagelijks bestuur, en, in voorkomend geval, het algemeen bestuur vragen of de entiteit dergelijke wet- en regelgeving naleeft; (ii) de eventuele correspondentie met de desbetreffende vergunningverlenende of regelgevende of toezichthoudende instanties inspecteren.

Uiteraard zijn wij gedurende de controle alert op indicaties van (vermoedens) van niet-naleving van wet- en regelgeving.

Ten slotte hebben wij een schriftelijke bevestiging verkregen dat alle bekende gevallen van niet-naleving of vermoede niet-naleving van wet- en regelgeving, ons ter kennis zijn gebracht.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

- Onze verantwoordelijkheden inzake het beoordelen van de door de gemeenschappelijke regeling gehanteerde veronderstellingen inzake haar financiële risico's in relatie tot de financiële positie zijn beschreven in het hoofdstuk "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening". Bij het invullen van onze verantwoordelijkheden hebben wij – rekening houdend met de materialiteit voor de jaarrekeningcontrole ad € 37.790 – een aantal werkzaamheden uitgevoerd, waaronder:

- Het kennis nemen van de financiële uitgangspunten zoals opgenomen in het financieringsstatuut van de gemeenschappelijke regeling.

- Het kennis nemen van de primaire begroting 2023 teneinde vast te stellen dat voldaan wordt aan de financiële bijdragen van de gemeenschappelijke regeling door de deelnemende gemeenten. Daarnaast hebben wij kennis genomen van de risicoparagraaf in de begroting 2023; hieruit blijken geen aanvullende risico's geïdentificeerd ten opzichte van de jaarrekening.

- Het inwinnen van inlichtingen bij het dagelijks en algemeen bestuur en het management over hun kennis van eventuele significante risico's die zijn ontstaan na de periode van de door het dagelijks en algemeen bestuur verrichte werkzaamheden in het kader van het opstellen van de risicoparagraaf.

- Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen bevindingen met betrekking tot de risico-inschattingen zoals opgenomen in de risicoparagraaf. De aard en diepgang van de risico-paragraaf en risico-inschattingen achten wij vanuit dat perspectief passend voor de gemeenschappelijke regeling Wegschap Tunnel Dordtse Kil.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Deloitte.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

De andere informatie bestaat uit:

- Het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.
- Het directieverslag.
- De bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van het BBV voor het jaarverslag is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het dagelijks bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen, en afwegen of de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen, toelichten in de jaarrekening.

Deloitte.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, de Nota verwachtingen accountantscontrole 2022, het controleprotocol en het normenkader voor de financiële rechtmatigheid die zijn vastgesteld door het algemeen bestuur op 24 juni 2022, het Controleprotocol WNT 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.

- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

\

Deloitte.

Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.

- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen, en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeenschappelijke regeling. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 17 mei 2023

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. R.M.J. van Vugt RA

5. Vaststelling

Het Dagelijks Bestuur

Aldus behandeld in de vergadering van Dagelijks Bestuur van vrijdag 24 maart 2023

De secretaris

De heer Ir. M.M.K. Zuurmond

De voorzitter

De heer E.F.A. Zevenbergen

Het Algemeen Bestuur

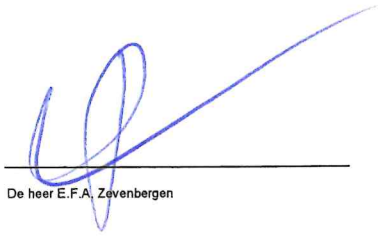
Aldus behandeld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van vrijdag 7 juli 2023

De secretaris

De heer Ir. M.M.K. Zuurmond

De voorzitter

De heer E.F.A. Zevenbergen